

**Sistemaren
ebaluazioa**

EBALUAZIO DIAGNOSTIKOAREN ESPARRU TEORIKOA

Lehen Hezkuntza

EBALUAZIO DIAGNOSTIKOAREN ESPARRU TEORIKOA

Lehen Hezkuntza

EBALUAZIO DIAGNOSTIKOAREN ESPARRU TEORIKOA

Lehen Hezkuntza

Izenburua:

EBALUAZIO DIAGNOSTIKOAREN ESPARRU TEORIKOA
Lehen Hezkuntza

Txostenaren prestatzailea:

Hezkuntza Ikuskaritza Zerbitzuko Ebaluazio arloa

© NAFARROAKO GOBERNUA
Hezkuntza Departamentua

Diseinua eta maketazioa: www.anacobo.com

Inprimaketa: ONA INDUSTRIA GRÁFICA

Lege-gordailua: NA-3704/2008

Aurkezpena

Ebaluazio diagnostikoaren esparru teorikoa

2006ko maiatzaren 4ko Hezkuntzari Buruzko Lege Organikoak (LOE) ezartzen du ikasleek Lehen Hezkuntzako bigarren zikloa eta DBHko bigarren kurtsoa bukatzen dutenean nahitaez ebaluazio diagnostikoak egin behar dituztela. Neurri honek berrikuntza handia dakar ordu arte hezkuntza administrazioek kanpo ebaluazioei zegokienez izaten zuten jardunbidean. Ordu arte, izan ere, proba estandarren bidezko ebaluazioa sistema eta bai ikastetxeak berak ezagutu eta ebaluatzeko erabili behar zen. Orain, berriz, ebaluazioak ikasle bakoitzendako diagnostiko izanen da eta oso baliagarria izanen zaie ikastetxeei eta administrazioari jakiteko zenbateraino barrendu diren eta barrentzen ari diren eskola etapetako curriculumetan ezarritako oinarrizko gaitasunak.

Berrikuntzen aurrean hainbestetan gertatzen den bezala, halako segurantzi eza edo deserosotasuna sor ditzake honek ere. Hezkuntza sistema askok bereganatu dituzte halako praktikak, emaitza onekin bereganatu ere, baliagarriak baitira guztien inplikazioa handiagotzeko, ikastetxeari eta familiari ezagutzera ematen baitiete zer maila iritsi duten ikasleek guztientzako proba berdin bat egiten dutelarik, zein ere ikastetxetan eskolaratu diren. Esperantza dugu, beraz, ebaluazio honek sortuko dituen onak gaina hartuko diola gaitzari.

Ez dezagun ahaztu ebaluazio diagnostikoa dela; hau da, ezagutu ondoren esku-hartzeko, laguntzeko asmoa duen ebaluazioa. Ikuspegi hori ematen dio LOEk ebaluazio hauei. Ebaluazioa lagungarri gisa, ikaslea hobeki ezagutzeko bide gisa ulertzeko modu honek diferentzia handia dakar ebaluazioa datu biltze hutsa bezala, ebaluatuaren hobekuntzarako asmorik gabe, ikusteko moduaren aldean.

Orain irakasleen esku jartzen dugun liburu honetan azpimarratu egiten da oinarrizko gaitasunen arabera ebaluatzea zer den eta argitu egiten da ebaluazio mota honek zer eginkizun duen ikastetxeen eguneroko bizitzan, ez baita ahaztu behar ebaluazio honek eguneroko eta urteroko lanaren osagaia izan behar duela, ez baita une jakin batean egiten den ebaluazio berariazkoa, baizik eta urtero Lehen Hezkuntzaren bukaerako eta DBHko lehen zikloko ikasle guztiekin egin beharreko lana.

Argitalpen honek, *Ebaluazio diagnostikoaren esparru teorikoa*, proba ereduak ere badakarzki, irakasleak orientatzeko ezarpenaren lehen momentu hauetan, jakin dezaten aurretiaz zertan izanen den ebaluazio diagnostiko hau. Bide den bezala, eredu hutsak dira.

Denboraren joanean, aurreikus daiteke probak hobetuz joanen direla bai dibertsitatez eta bai koherentziaz, ikastetxeek gaitasunen ikuspegia beren irakaslanean txertatzen duten heinean. Ez dezagun ahaztu lehenbiziko proba hauek aldi berean bai gaitasunen ikuspegiaren araberakoak eta bai ikastetxeetako jardunbide arrunten araberakoak direla.

Ebaluazio diagnostiko hauek osatu eta indartu egiten dituzte egunean egunean irakasleek ikasgeletan egiten dituzten ebaluazio etengabeak. Bi informazio iturri osagarri dira, ikasleak hobeki ezagutzeko bide eman behar digutenak. Aukera paregabea ere badira irakasleek gogoeta egiteko beren ikasgelako programazioen eta jardueren gainean, beren praktika hobetzeko aukera, alegia, ikasketa esanguratsuagoa eta barrenduagoa iristeko.

Hezkuntza kontseilaria naizen partez, neure esker ona adierazi nahi nieke ebaluazio hauek esandako datarako garaiz prestatzen parte hartu duten pertsona guztiei: 2008-09 ikasturte honetako maiatza. Eskerrik asko, halaber, Hezkuntza Ikuskaritzako Zerbitzuarekin agiriok doitzen lan egin duten irakasleei, proba hauek pilotatzen utzi diguten ikastetxeei, proba pilotuen ezarpenean lan egin zuten orientatzaileei, Hezkuntza Departamentuko eta ILZetako hainbat Zerbitzutako langile teknikoei, lan egin duten irakasle taldeei, beti gogoz eta lagunkor erantzun baitiote egin izan zaizkien kolaborazio eskari guztiei. Haien lan gaitasunari esker, haien ilusio eta profesionaltasunari esker, pertsona hauek guztiek lagun egin dute Legearen agindua betearazten.

Esperantza dut liburu hau lagungarri izanen zaiela irakasleei eta irakasle taldeei. Ez da, noski, osorik eta jarraian irakurtzeko liburua, baina kontsulta liburu gisa interesgarria eta baliagarria izanen zaie.

Carlos Pérez-Nievas López de Goicoechea
Hezkuntza kontseilaria

Aurkibidea

SARRERA	9
1. Ebaluazio diagnostikoa: ezaugarriak	13
2. Gaitasunen definizioa ebaluazioaren esparruan	19
2.1. Ezagutzen garrantzia.....	20
2.2. Prozesuak ebaluazioaren elementu egituratzaile gisa	20
2.3. Egoerak eta testuinguruak.....	22
3. Ebaluazio diagnostikoaren alderdiak	25
4. Ebaluazio-tresnak	31
4.1. Proba idatzien bidezko ebaluazioa	32
4.2. Galdera-sorten eta behaketa-eskalen bidezko ebaluazioa.....	32
5. Hizkuntza-komunikaziorako gaitasunaren ebaluazioa, hizkuntzen ikusmolde bateratuaren arabera	35
5.1. Irakurketa.....	35
5.2. Testuen ekoizpena.....	42
5.3. Gaitasuna atzerriko hizkuntzan (ingelesa)	45
6. Matematikarako gaitasunaren ebaluazioa	47
7. Ikasten ikasteko gaitasunaren, autonomiako eta ekimen pertsonaleko gaitasunaren eta gaitasun sozial eta herritartasunaren ebaluazioa	53
8. Proben ezarpena eta zuzenketa	55
8.1. Ezarpena	55
8.2. Zuzenketa.....	56
9. Txostena prestatzea	59
10. Hobekuntza-plana prestatzea	61

Eranskinak

I. ERANSKINA.	Ulermeneko irakurketa-probaren eredua (Euskara)	65
II. ERANSKINA.	Ulermeneko irakurketa-probaren eredua (Gaztelania).....	77
III. ERANSKINA.	Testuen ekoizpen-probaren eredua	87
IV. ERANSKINA.	Ingeleseko probaren eredua.....	93
V. ERANSKINA.	Matematikarako gaitasun-probaren eredua	103
VI. ERANSKINA.	Ikasleentzako galdera-sorta.....	113
VII. ERANSKINA.	Gurasoentzako galdera-sorta	123
VIII. ERANSKINA.	Tutorearentzako behaketa-eskala.....	131
IX. ERANSKINA.	Informazioa laburtzeko txantiloia-aren eredu orientagarria.....	135

Sarrera

Oinarrizko gaitasunak curriculumeko elementu gisa gehitzea, gure hezkuntza-sisteman berrikuntza izateaz gain, administrazioentzako, ikastetxeentzako eta irakasleentzako erronka da. Ekimen legegile hau ez da arbitrarioa, ezta moda igarokorren ondorio ere. Alderantziz, ekintza honek gizartearen eskakizun berriei erantzuten die eta gure hezkuntza-sistema eremu europarraren ildoetan kokatzen du.

Oinarrizko gaitasunak curriculumaren zehazpen maila guztietan ageri dira: etapako irakaskuntza minimoetan, Nafarroako Foru Komunitateko etapako aginduzko curriculumean, ikastetxeetako hezkuntza-proiektuetan eta irakasleen programazioetan.

Erreferente dira programaziorako, metodologiarako, baliabideak eta testuliburuak aukeratzeko eta, noski, ebaluaziorako. Hezkuntzari buruzko Lege Organikoa (LOE) ezarriz gero, irakaskuntza-praktikek ikasketen ikuspegi berria txertatu behar dute; batetik, zalantzarik gabe, irakaskuntza-praktika hoberenak berreskuratuz eta, bestetik, ikuspegi berri batez aberastuz, ikasitakoa eguneroko bizitzaren egoera errealak konpontzeko aplikatzea bilatzen duena, ikasleentzat inolako zentzurik ez duen ezagutzen pilaketa antzua baino.

Testuinguru honetan, gure hezkuntza-sisteman lehen aldiz aginduzko ebaluazio diagnostikoa agertzeak ebaluazioaren ikuspuntu berria dakar. Gainera, LOEk ezartzen duenez, ebaluazio hau oinarrizko gaitasunak kontuan hartuta egin behar baldin bada, egoera are konplexuagoa da, eta curriculumak nahiz irakaskuntza-praktikak berritzeko eta hobetzeko aukera dakar.

Berrikuntza honek indarrean zegoen ebaluazio-kontzeptua zabaltzea dakar, orain arte modu ezagun bakarra etengabeko ebaluazioa baitzen. Ebaluazio diagnostiko hau sumatiboa eta zehatza da, nolabait. Bi ikusmolde horiek bateratzeak ebaluazio mota honek duen zentzuaren gainean eta irakasleek egiten duten etengabeko ebaluazioari egin diezaiokeen ekarpenaren gainean gogoeta egitea eskatzen du.

Ebaluazio diagnostikoan bi modalitate bereizten dira. Horietako baten helburu nagusia hezkuntza-sistema ebaluatzea da eta aldian behin egiten da, hiru urtean behin, hain zuzen. Bestea ikasle guztien ebaluazio diagnostikoa da. Lehenaren eskumena Hezkuntza Ministerioko Ebaluazio Institutuak du, Autonomia Erkidego guztiekin elkarlanean, eta bestea Autonomia Erkidego bakoitzaren eskumena da. Logikoki, biek erreferentzia-esparru bera behar dute, biek helburu desberdinak betetzen dituztela ahaztu gabe.

Ebaluazio diagnostiko orokorrak hezkuntza-sistema osoa ebaluatzea du helburu; kanpoko ebaluazioa da, adituek diseinatutakoa, kanpoko ezartzaileek ezartzen dute ikastetxeetan, kanpoan zuzentzen dute eta emaitzak ez dira ikastetxeetara eta ikasleengana itzultzen. Ebaluazio diagnostiko zentsaletan, aldiz, ikastetxeetan, ikastetxeek eta ikastetxeentzat egiten

dituzte, ikastetxe barruko langileek aplikatzen dituzte eta zuzendu ere barruko langileek zuzentzen dituzte, betiere teknikoki fidagarriak eta baliagarriak diren datuak lortzea ahalbidetzen duten baldintza teknikoetan.

Argi dago ebaluazioa gaitasunak kontuan hartuta egiteko agindu arauemailea betetzea zaila eta konplexua dela. Gaitasunen ebaluazioa ikusmolde berritzailea eta benetako erronka da Hezkuntza Administrazioentzat, pixkanaka bidea garbitu duten esperientziak egon arren. Nagusiki, PISA eta PIRLS nazioarteko ebaluazioak dira ikusmolde horrekin lanean ari direnak. Errealitate honek argi eta garbi eragiten die maila nazionalean egiten diren ebaluazio diagnostiko orokorrei nahiz Autonomia Erkidegoetakoei.

Dena den, oinarrizko gaitasunak curriculumaren barruan daudenez, beharbada, curriculumaren pisuak gehiago baldintzatzen ditu gure ebaluazioak nazioartekoak baino. Izan ere, diseinatu diren probek curriculumen edukien xedeak eta ebaluazio-irizpideak oso kontuan hartu dituzte, gaitasunen eta curriculumen artean nahi ez dugun desadostasuna gerta ez dadin. Kontrara, gaitasunak curriculumeko elementu gisa gehitzeko LOEren ebazpenak beharrezko harreman hori bermatzen du.

Oinarrizko gaitasun batzuek lotura estuagoa dute arloen zenbait ikuspegirekin, eta beste batzuek, aldiz, ez dute lotura berezirik arlo zehatzekin; edo, beste modu batera esanda, arlo guztiekin dute lotura, hala nola “ikasten ikasteko” edo “autonomia eta ekimen pertsonaleko” gaitasunekin, bi adibide ereduagarri ipintzearen.

Ebaluazioa eta paperaz eta arkatzez egindako errendimenduko probak parekatzeko ohiturak egoera zaila sortzen du azken horiekiko, tresna hauekin ezin baitira ebaluatu. Sarri, tradizioak eta ebaluatze ohiturek gehiegi baldintzatzen dituzte “ebalatu beharrekoaren” gaineko erabakiak.

Hezkuntza Departamentuak gaiari buruzko ikuspegi integratzailea du. Gaitasun bat garrantzitsua bada hezkuntzaren ikuspuntutik, ebaluazio diagnostikoak kontuan izango du, neurriak zailtasunak eta arazo teknikoak ekarri arren.

Horregatik, Nafarroako ebaluazio diagnostikoaren ikusmoldean, ez dira soilik paperez eta arkatzez egiteko probak aurreikusten, eta ebaluazio-tresna konplexuagoak ere sartzen dira, hala nola galdera-sortak eta behaketa-eskalak.

Ebaluazio hezigarria denez, ikasleari laguntzeko neurriak hartzeko balio behar dute emaitzek. Ez dira mailako proba objektibo soilak. Gainera, irakasleei eta gurasoei informazio baliagarria eskaintzen diete oinarrizko gaitasunen garapen mailari buruz.

Oinarrizko zortzi gaitasunak ebaluatzea gehiegizko ahalegina litzateke. Horregatik, azkenean, proba sinpleak lortzeko ahalegina egin da, ikasleentzat zein irakasleentzat astunak izango ez direnak.

Hortaz, proba bakar batean, probaren gaitasun nuklearrak gain, beste hainbat gaitasun ere ebalua daitezkeela ulertu behar da, oinarrizko gaitasun bakoitzeko berariazko probak ezarri ordez. Ikus dezagun adibide bat. Hizkuntza-komunikaziorako gaitasunaren barruan, testu idatzen ekoizpena ebaluatze proba bat dago; bada, edukia kultura eta arterako gaitasunaren alderdiak lantzen dituen narrazio labur bat nahiz deskribapen bat izan daiteke, edo ikastaldearen lana eta giroa positiboki antolatzeari buruzko jarraibide-testu bat idatz dezaten eska dakieke (gaitasun soziala eta herritartasunarekin edo autonomiarako eta ekimen pertsonaleko gaitasunarekin lotura nabarmena duten alderdiak). Irakurketa-probaren kasuan, ingurune fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarrekintzan jarduteko gaitasunarekin zerikusia duen azalpen-testua aukera daiteke.

Ebaluazioak metodologian eta programazioan duen eragina agerikoa da. Horixe da ebaluazio diagnostikoaren esparrua argitaratuz bete nahi den xedeetako bat. Ikastetxeei eta irakasleei orientabideak eskaintzea, ebaluazioa ikasgelako eguneroko lanarekin bat etor dadin, eta bien arteko desadostasuna saihestea. Horretarako, ebaluazio diagnostikoan erabiliko diren proben antzeko ereduak ere baditu. Baina, aurrekoa esan ondoren, egia da curriculuma ebaluazio zehatz batek hartzen duena baino askoz gehiago dela, baita proben ikuspuntua baino aberatsagoa eta motibagarriagoa ere.

Ebaluazio diagnostiko hauek 2008-2009 ikasturtean abiatuko dira, bai Lehen Hezkuntzan, bai Bigarren Hezkuntzan. Lehen Hezkuntzako 4. mailako eta DBH 2.eko ikasle guztiak, ikasturte horretatik aurrera, curriculumeko oinarritzko gaitasunen arabera ebaluatuko dituzte ikastetxeetan.

Hezkuntza Ikuskaritza Zerbitzuak dagokien mailan jardunean dauden irakasle espezialistekin elkarlanean diseinatu ditu probak. Irakasle-taldeek kontuan izan dituzte Ikuskaritza Zerbitzuen jarraibideak, probek argitalpen honetan deskribatzen den esparruari erantzun diezaioten. Hala ere, garrantzitsuena abian jartzea da, duela urte batzuk hasitako bidean aurrera egitea. Ebaluazioa hobetu daiteke, hezkuntza-munduko beste gauza guztiak bezala. Esperientziaz ikasi egiten da, ikasteko eta hobetzeko borondatea dagoenean.

Ikuskaritza Zerbitzuaren ebaluazio atalak bi hobekuntza-esparru ditu une honetan mahai gainean; alde batetik, ebaluazio hauen gaitasunen ikusmoldean aurrera egitea, une honetan oztopo bereziak dakartzaten alderdiez eta dimentsioaz arduratuz; bestetik, antolakuntza, ezarpena, zuzenketa, datu-prozesamendua eta beste prozedura batzuk hobetzea. Horretarako, ebaluazioa burutzea errazago eta erosoago bihurtuko duen metodologia bilatuko da beti. Itxuraz, bi xede hauek kontrako noranzkoan doaz, baina bateragarriak dira irakasleen laguntzaz. Lan horretan garrantzia handia du irakasleek probak diseinatzen ari diren teknikariei ematen dieten informazioa. Bestela, beti modu berean aplikatuko dira, errealitatearekin guztiz bat datorren eredu delakoan.

1. Ebaluazio diagnostikoa: ezaugarriak

LOEren 21. eta 144. artikulua (2. eta 3. atalak) ebaluazio diagnostikoari buruzkoak dira, eta noiz egingo den, nork egingo duen, zer eduki izango duen, zer ezaugarri edukiko dituen eta zer esparru izango duen ezartzen dute.

21. artikulua. Lehen Hezkuntzaren bigarren zikloa amaitzean, ikasleek lortutako oinarritzko gaitasunen ebaluazio diagnostikoa egingo dute ikastetxe guztiek. Ebaluazio hori hezkuntza-administrazioen eskumena izango da eta prestakuntza mailakoa eta orientatzailea izango da ikastetxeentzat, eta informazio mailakoa, familientzat eta hezkuntza-komunitate osoarentzat. Ebaluazio horren erreferentziako esparrua Lege honen 144.1 artikuluan ezarritako ebaluazio diagnostiko orokorrak izango dira.

144.2. artikulua. Hezkuntza-administrazioek, beren eskumenen eremuan, mendeko ikastetxeen parte-hartzea izango duten diagnostiko-ebaluazioak garatu eta kontrolatu beharko dituzte. Halaber, bidezkoak diren ereduak eta laguntzak eman beharko dituzte ikastetxe guztiek ebaluazioak behar bezala egin ditzaten. Ebaluazioak prestakuntza-mailakoak eta barnekoak izango dira.

144.3. artikulua. Hezkuntza-administrazioek, halaber, ikastetxeek egiten dituzten diagnostiko-ebaluazio horien emaitzak eta ebaluazio horien ondoriozko jardun-planak hezkuntza-komunitateari jakinarazteko modua arautu beharko dute. Ebaluazio horien emaitzak ezin izango dira erabili ikastetxeen sailkapenak egiteko.

Informazio honetatik ondorioztatzen da ez dela etapa bukaeran egiten den amaierako ebaluazio sumatiboa, baizik eta etapa amaitu baino lehen egin behar dela, emaitzetatik abiatuta neurriak hartu ahal izateko. Horregatik, bigarren zikloaren amaieran egingo da, ikasleak oraindik ziklo osoa duenean Lehen Hezkuntzako helburuak finkatzeko.

a) Ebaluazioaren izaera diagnostikoa

Gainera, ebaluazioari ezarritako *diagnostiko* terminoa sartu da. Hitz honek ñabardura asko ditu, Hezkuntzaren Lege Organikoak berrikuntza gisa sartu duen ebaluazio honen zentzua ulertzen laguntzen dutenak. Etimologikoki, banatzea edo bereiztea ahalbidetzen duen ezagutza esan nahi du (dia-gnosis). Kasu honetan, ebaluazioaren izaera diagnostikoak ahalbidetu egiten du ikaslea zer egiteko gai den eta zer ez aztertzea eta bereiztea.

b) Ebaluazioa prozedura gisa

Beraz, ikasleek oinarrizko gaitasunak garatu dituzten mailari buruzko informazioa jasotzeko eta lantzeko prozedura da ebaluazio diagnostikoa, eta ikasleen hezkuntza-garapen osoa bultzatuko duten erabakiak ezagutzea, aurreikustea eta hartzea du xede.

Orobat, prozedura ikastetxeetan egiten da eta ikastetxeek egiten dute, eta Hezkuntza Administrazioari dagokio ebaluazio hau diseinatzea, planifikatzea eta antolatzea.

c) Izaera prebentiboa

Ebaluazio honek izaera prebentibo argia du, etapa amaitu baino lehen ziklo osoa geratzen denean ikasleek izan ditzaketen arazoek berri izatea ahalbidetzen baitu. Ebaluazio honi esker, gaitasunak nahiz gaitasunen alderdiak zenbateraino eskuratu diren identifikatu ahal izango da, eta hurrengo zikloan zehar indartzeko eta jarraipena egiteko neurri eta programa zehatzak ezartzeko aukera eskaintzen du.

Ebaluazio honetan, Bigarren Hezkuntzan sartzeko orduan inola ere finkatu gabe geratu ezin diren oinarrizko gaitasunen barruko alderdiak jaso dira. Giltzarriak dira eskolako lanean, ikaskuntzan aurrera egiten jarraitzeko ezinbesteko tresnak. DBHri arrakastaren bermearekin ekiteko giltza dira; horregatik du ebaluazio honek prebentzio-izaera eta, behar denean, alerta-seinale ezaugarria.

d) Ebaluazio diagnostikoaren barne-izaera

Barneko ebaluazioa da, ikastetxeak egiten du, eta bertako irakasleek zuzentzen eta aztertzen dute. Hala ere, ebaluazioaren objektibotasuna eta zehaztasun teknikoa bermatuko duten hainbat prozeduraren arabera burutuko da.

Objektibotasun maila hori hainbat baldintzek bermatzen dute:

- Irakasleek eta ikasleek ezagutzen ez dituzten probak eta galdera-sortak.
- Baldintza berdinak eta kontrolatuak aplikatzea.
- Zuzenketa-irizpide argi eta esplizituen bidez homologatutako zuzenketa.
- Teknika estatistikoaren bidezko datuen tratamendu zehatza.

e) Oinarrizko gaitasunen ebaluazioa

Etapan zehar ikasleek eskuratutako oinarrizko gaitasunak ebaluatuko dira, ez curriculumaren alderdi zehatzak. Ebaluazio honek ez ditu jasotzen ikasleak eskolatze-aldian zehar egin dituen ikasketa berriak, ezta amaitu berri duen kurtsoan egindakoak ere; alderantziz, oinarrizko gaitasunak garatu diren mailan jartzen du arreta, eta, zalantzarik gabe, egindako ikasketa espezifikoek eragina dute oinarrizko gaitasunetan.

Ez da hertsiki curriculum-ebaluazioa, horrek ez bailioke ekarpen handirik egingo hezkuntza- eta ikasketa-prozesuen testuinguruan irakasleek egiten dituzten ebaluazioei. Proba osagarria da azken batean eta, etorkizunean, ikasgelan egiten diren ebaluazioetan isla eta eragina izango duela espero da. Ebaluazio diagnostikoak, arreta gaitasunen dimentsioan jartzen duenez, “dekantatua” jasotzen du, hau da, ikasleek egiten dituzten ikasketetan finkatuta geratu dena, eguneroko bizitzako egoerei aplikatua.

f) Ebaluazio honen izaera osagarria

Irakasleek egiten duten etengabeko ebaluazioak nahiz ebaluazio diagnostikoak ikusmolde hezigarria dutela ulertu behar da eta, beraz, ikasleak hobeto ezagutzeko bitarteko gisa prestatu direla, ikasleei laguntza eskaintzeko asmoz. Hortaz, osagarritasuna bilatu behar da, eta desegokiak diren bi jarrera saihestea. Batetik, egunez egun egiten den etengabeko ebaluazioa balio duen bakarra dela eta ebaluazio diagnostikoak inolako baliorik ez duela pentsatzea edo, kontrara, ebaluazio diagnostikoari balio eta garrantzi neurrigabea ematea.

Taula honetan ebaluazioaren ikuspuntu baten eta besteren ezaugarrien arteko konparaketa ikus daiteke.

	TRESNAK ETA METODOAK	EBALUATZEN DIREN ALDERDIAK	EBALUAZIO EGOERAK	DATUEN TRATAMENDUA
ETENGABEKO EBALUAZIOA	Behaketa, kontrolak eta abar.	Ikasketa espezifikoak gaitasunen garapenaren testuinguruan.	Ikasgelako ohiko egoerak.	Ekarpen estatistiko urria.
EBALUAZIO DIAGNOSTIKOA	Proba estandarizatuak.	Gaitasunak zenbateraino garatu diren.	Aplikazioan kontrolatutako egoera.	Zorroztasun estatistikoa.

g) Zer ez da ebaluazio diagnostikoa?

Aurreko ataletan ebaluazio honen ezaugarrietako batzuk azaldu dira. Atal honetan, ikuspegi honetatik kanpo geratzen diren alderdiez aritzea komeni da, ebaluazio honen zentzua hobeto ulertzearen.

- *Ebaluazio diagnostikoa ez da Ikastetxeen programazioen eta curriculumaren gaineko kontrola:* lehenago azaldu bezala, izaera mugatua duenez (ekonomia eta eraginkortasunagatik), ez ditu jasotzen ikasgeletan garatzen den curriculumaren elementu guztiak. Ikastetxeak beste mekanismo batzuk ditu eginkizun horretarako. Ikasturte amaierako memorian alderdi honi buruzko informazioak eta balorazioak jasotzen dira. Dena den, curriculumaren errealitateara doitzeko eta egokitzeko informazio interesgarria ematen du.
- *Ebaluazio diagnostikoa ez da irakasleen ebaluazioa:* neurri batean irakasleen lanarekin zerkusia duten alderdiak ebaluatu arren, ez da irakasle-funtzioaren ebaluazioa. Horrek ez du esan nahi irakasleak ez duenik baliozko informazioa lortuko bere irakaspenak ikaslearen beharrei egokitzeko.
- *Ebaluazio diagnostikoa ez da Ikastetxearen ebaluazioa:* soilik ziklo batean eta alderdi jakinetan kontzentratzen den ebaluazioa izanik, Ikastetxearen ebaluazioa izan beharko lukeenetik oso urrun dago, xede horretarako erabil daitekeen adierazlea bada ere. Informazio hau hain da partziala Ikastetxeak ebaluatzeko, ezen LOEk berak (144.3 artikulua) arriskuaz ohartarazten baitu: “Ebaluazio horien emaitzak ezin izango dira erabili ikastetxeen sailkapenak egiteko”.

- *Ebaluazio diagnostikoa ez da ikasleak ikasitako guztia ebaluatzen duen proba:* lehen esan bezala, ebaluazio zehatza eta mugatua denez, bi zikloetan eskuratutako hainbat ikasketa erabilgarri eta baliotsu kanpo uzten ditu. Horregatik, ebaluazio hau eta irakasleek burutzen duten etengabeko ebaluazioa osagarriak dira.
- *Ebaluazio diagnostikoa ez da heldutasun-proba ikasleak promozionatu ala ez erabakitzeko:* neurri batean, ikasleen gaitasunen ebaluazioa izaki, beste heldutasun-proba batzuekin partekatzen duen izaera badu ere, ez dago erabat diseinatua ikuspegi horretarako, kanpo uzten baititu irakasle/tutoreek ikasgelako eta Ikastetxeko eguneroko jardunean ebaluatu behar dituen beste heldutasun-alderdi batzuk. Promozioa erabakitzeko erabiltzeari dagokionez, xedea hori ez duela adierazi behar da; helburu horretarako beste informazio-iturri bat izan badaiteke ere, irakasleek zikloan zehar egiten duen barneko eta etengabeko ebaluazioan oinarritu behar du irizpide nagusiak.
- *Ebaluazio diagnostikoa ez da etengabeko ebaluazioan aurkitutako porrotak justifikatu eta arrazoitzeko proba:* ez da zilegi informazio hau ikasgelan gertatzen denaren azalpen gisa erabiltzea. Egia da ziur aski bi ebaluazioen artean, etengabeko ebaluazioaren eta ebaluazio diagnostiko zehatzaren artean, nolabaiteko korrelazioa izango dela, baina horrek ez du justifikatzen baten informazioa bestearen azalpen gisa erabiltzea. Ebaluazio diagnostikoa deskribatzailea da, ez azalpenezkoa; hau da, ebaluatutako gaitasunaren garapen maila adierazten du, baina ez du arrazoa azaltzen. Irakasleei dagokie ebaluazio diagnostikoa aztertzea eskura duten informazio-bildumaren barruan. Hori guztia, tutoretza-jardunaren esparruan.
- Aurreko guztia hala izanagatik, ebaluazio honek balio handiko informazio erabilgarria ekar diezaike irakasleei, gurasoei, ikastetxeari eta Nafarroako hezkuntza-sistemari.

h) Ebaluazioa, hobetzeko aukera gisa

Ebaluazio hauen izaera hezigarria denez gero, ez da nahikoa ikasleek eskuratutako gaitasun mailaren berri izatea; hori pausotzat, unetzat jotzen da, ebaluazioan funtsezko hobekuntza lortzeko ekintzak eta plangintzak lantzeko. Horixe da ebaluazio diagnostikoaren benetako xedea: hobetzeko ezagutzea.

Puntu honetan lotuta dauden baina desberdinu daitezkeen bi alderdi bereiztea komeni da: banakako ekintza eta proposamenak, eta ziklo nahiz ikastetxe mailako hobekuntza-planak.

- *Banakako hobekuntza-neurriak:* ebaluazio honen bidez, ebaluatutako gaitasunen garapen maila baxua antzematean, hurrengo zikloan edo ziklo bereko hurrengo urtean egoera hori konpontzeko neurriak hartuko dituzte irakasleek. Horretarako, familia eta dagokion zikloko irakasleak parte hartzera bultzatuko dituzte.
- *Ziklo nahiz ikastetxe mailako hobekuntza-planak:* ebaluazio honek dakarren informazioak neurriak ezartzeko balioko du. Neurri horiek ikasketen kalitatea hobetzea ekarri behar dute, bai oro har ikasle guztientzako, bai zailtasun handienak dituzte-entzako. Hortaz, ebaluazio diagnostikoek hobekuntza-planen eraginkortasuna egiaztatzeko ere balioko dute.

i) Ebaluazio hauek ebaluazio diagnostiko orokorrak izango dituzte erreferentziako esparru gisa

Bi ebaluazio diagnostiko mota bereiztea komeni da. LOEk 21. artikuluan (Lehen Hezkuntzarako), 29. artikuluan (Bigarren Hezkuntzarako) eta 144. artikuluan aipatzen ditu. Azken horrek hauxe dio:

“Ebaluazio Institutuak eta hezkuntza-administrazioen erakundeek, beren eskumenpeko hezkuntza-sistemaren ebaluazio orokorraren esparruan, autonomia-erkidegoetako zein estatu osoko ikasleen eta ikastetxeen datu adierazgarriak lortzeko aukera emango duten ebaluazio diagnostiko orokorrak egiten lagunduko dute. Ebaluazio horiek curriculumaren oinarrizko gaitasunei buruzkoak izango dira, Lehen eta Bigarren Hezkuntzan egingo dira eta, nolana ere, 21. eta 29. artikuluetan aurreikusitakoak hartuko dituzte barnean. Hezkuntzako Konferentzia Sektoriala ebaluazio horiek homogeneotasun-irizpideekin egiteaz arduratuko da.”

Taula honetan bi ebaluazio diagnostiko horien arteko antzekotasunak eta desberdintasunak ikus daitezke:

	XEDEA	IKUSMOLDEA	EMAITZAK	PROBAK
EBALUAZIO DIAGNOSTIKO ZENTSALAK	Ikasle guztien ebaluazioa (zentsala).	Barne-ebaluazioa.	Ikasleentzako eta Ikastetxeentzako hobekuntza-neurriak proposatzeko balio dute.	Ikastetxeetan ezarriak eta zuzenduak.
EBALUAZIO DIAGNOSTIKO OROKORRAK	Sistemaren ebaluazioa, estatu eta Autonomia Erkidego mailakoa (laginen bidezkoa).	Kanpo-ebaluazioa.	Hezkuntza Sistemaren diagnostikoa egiteko balio dute	Ikastetxeetatik kanpo ezarriak eta zuzenduak.

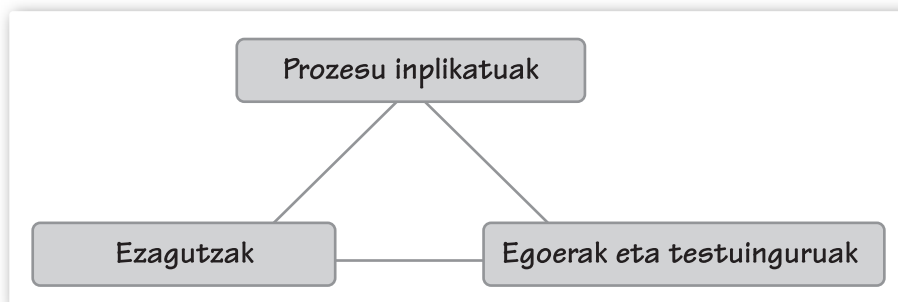
Ebaluazio-esparrua berbera izango da bi ebaluazio motetan. Dena den, bakoitzaren izaera kontuan izanik, esparruak bakoitzaren ikusmoldera egokitu behar du.

2. Gaitasunen definizioa ebaluazioaren esparruan

“Gaitasunen” definizio ugarien eta hurbilketa teorikoen artean, ebaluaziorako esparrua ezartzeko orduan, garrantzia duen definizio sinplea proposatzen da:

“Gaitasuna ezagutza erabiltzeko ahalmena da, ikasleen bizitza pertsonal, familiar, akademiko nahiz sozialeko egoera bat abileziaz konpontzeko, hainbat prozesu kognitibo eta sozioafektiboren ezarpenaren bidez”.

Definizio honetatik oinarritzko gaitasun guztietan parte hartzen duten hiru elementuak ondoriozta daitezke: ezagutzak, prozesuak, eta egoerak eta testuinguruak.

- a) **Prozesuak:** Izaera kognitiboa, afektibo-soziala nahiz fisikoa duten ekintzak dira, eta ikasleak dagokion ezagutza erabiliz abian jartzen dituen egoera jakin bat konpontzeko.
- b) **Ezagutzak:** Egoera eta testuinguru jakin batean moldatzeko beharrezkoak diren jakintza guztiak dira.
- c) **Egoerak eta testuinguruak:** Gaitasun guztiak egoera jakin batean aplikatzen dira, dela egoera soziala, profesionala, hezkuntza-egoera edo egoera pertsonala. Beraz, egoerak gaitasuna aplikatzen den eremua bereizten du.

2.1 Ezagutzen garrantzia

Ezagutzek eginkizun garrantzitsua dute oinarrizko gaitasun guztien erabilpen zuzena bermatzean. Helburua ez da diziplinaren ikuspegitik ezagutza garrantzitsuen lagin bat ebaluatzea, ezta derrigorrezko etapan zehar ikasleek metatu dezaketen ezagutza guztia kontabilizatzea ere. Aitzitik, ikasleen ahalmen hauek egiaztatzea du xede:

- Eskuratutako ezagutzen artean garrantzia dutenak identifikatzea, egoera zailak edo ezezagunak konpontzeko.
- Horiek erabiltzea, egoera zehatzean aplikatuz eta transferituz.
- Ezagutza horiek afera ahalbidetzen duten baloratzea.

Helburua ez da curriculumaren arloen edukien egitura gaitasun bakoitzean errepikatzea; aitzitik, zientzia-diziplinetako ezagutzak egituratzen diren arloen “ideia nagusiak” edo “eremu nagusiak” seinalatzea da asmoa, ikasleengandik gertuen dauden errealitateak eta arazoak, oraingoak nahiz etorkizunekoak, azaltzeko gaitasunaren arabera.

Gaitasunen edukiak aukeratzeko irizpideak

Ideia nagusi edo eremu nagusi horiek aukeratzekoan, irizpide hauek kontuan hartuko dira:

- Ikasleen bizitzako eguneroko egoeretan moldatzeko garrantzia (maila pertsonalean, familia mailan, komunitate mailan, gizarte mailan, eskola mailan eta abar).
- Aukeratutako ezagutzek gizartean duten indarra. Ez soilik gaur egun, baita etorkizun hurbilera begira ere (hurrengo hamarkada, esaterako).
- Eguneroko bizitzan garrantzi handiena duten prozesu zientifikoetako batzuetan duten inplikazioa (Natura Zientziak, Gizarte eta Giza Zientziak eta abar).
- Oinarrizko gaitasun bakoitzak jasotzen dituen prozesuetan dagoen inplikazioa.

2.2 Prozesuak ebaluazioaren elementu egituratzaile gisa

Oinarrizko gaitasunen ebaluazioari koherentzia emateko, komeni da guztiek eskema komuna izatea gaitasun bakoitzak hartzen dituen prozesuak finkatzean. Ondoren, proposamen orokorra aurkezten da, gero kasu bakoitzera egokitu eta zehaztuko dena.

“Prozesu komunen” proposamen honek hauxe izango du kontuan:

1. Nazioarteko ebaluazioen esparru orokorrak.
2. Oinarrizko dekretuen Eranskinetan jasotako etaparen curriculumak.
3. Europar zehaztutako gaitasun nagusiak.
4. Curriculumaren tradizioa eta irakasleen ohitura egokiak.

Proposamen komunak ezaugarri hauek ditu:

- Sekuentziatzko izaera du; hau da, prozesuak ordena progresiboan planteatzen dira.
- Testuinguru erreal eta guztiz desberdinetan aplikatzen dira.
- Oinarrizko ikasketetan balio handia duen eskema hezigarria dakarte.

Prozesu komunaren deskribapena: esparru orokorra

Gaitasun bakoitzak, bakoitzaren entitatearen arabera, prozesu-eskema berezkoa du; hala ere, gaitasun bakoitzaren prozesuentzako esparru gisa erabiltzen den eskema komun orokorretik abiatzen dira guztiak.

a) Egoera ulertzea

Prozesu horri esker, esku artean dugun errealitateara hurbiltzea ahalbidetzen da (bai esparru pertsonalean, familia-esparruan, gizarte-esparruan, eskolan eta abar) eta, kasu batzuetan, errealitate horren elementurik nabarmenenak eta, bestetan, planteatutako lanari dagozkion harremanak edo alderdiak identifika daitezke.

Elementuak identifikatu eta egoera ulertu ondoren, horiek irudikatzeko garaia da. Irudikapena mentala, grafiko edo bestelakoa izan daiteke. Ikasleari lanaren ikuspegi eskematikoa izateko aukera eskaintzen dio eta, horri esker, emandako lana ebazten jarraitzeko ahalmena du.

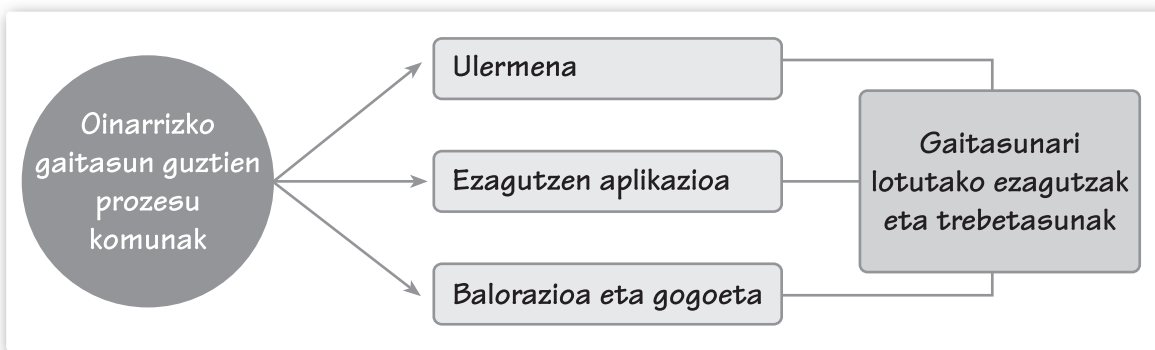
b) Ezagutzak aplikatzea plantatutako egoera ebazteko

Egoera ulertu ondoren, eta lanaren irudikapen mental egokia egin ondoren, ikasleak beharrezko ezagutza eta jakintza guztiak lantzen hasi behar du, lana ebazteko. Prozesu horrek ikaslearen buruan ezagutza modu esanguratsu eta malguan antolatzea eskatzen du. Ezagutzak nola ikasi eta finkatu diren, horrek eragina izango du lan horien arrakastan nahiz porrotean.

c) Egindakoari buruzko balorazioa, argudiatzea eta gogoeta egitea

Problema edo egoera ebaztita, prozesu berri bat abiatuko da. Ikasleak lortutako ebazpenaren edo erantzunaren egokitasuna eta sinesgarritasuna baloratu behar du. Horrez gain, bestelako balorazioak ere egin behar ditu, beste egoera batzuekiko aplikazioari lotuta daudenak, argudio-prozesuen bidez; azkenik, egindakoaz gogoeta egin behar du.

Ondoren, ikus dezagun, eskema moduan, oinarrizko gaitasun guztiei ezartzen zaizkien "prozesu" orokorren ikuspegi orokor hau.

2.3 Egoerak eta testuinguruak

Gaitasunen ebaluazioan kontuan izan behar den hirugarren elementuak egoerarekin eta testuinguruekin du zerikusia. *Egoera* hitzak ikasleen bizitzako pertsona, gizarte, eskola edo komunitate mailako inguruabar eta errealitateen bilduma esan nahi du. Hortaz, hainbat egoera mota bereiz daitezke:

- Pertsonalak
- Komunitate eta gizarte mailakoak
- Eskola eta hezkuntza mailakoak

a) Egoera pertsonalak

Oinarrizko gaitasunetako batzuk egoera pertsonaletan aplikatzen dira, hala nola posta elektronikoa, fikziozko obrak eta abar irakurtzea (komunikaziorako gaitasuna) eta artelan bati begiratzea (kultura eta arterako gaitasuna), besteak beste.

b) Komunitate eta gizarte mailako egoerak

Oinarrizko gaitasun ia guztiak eremu sozial eta kolektiboan erabiltzen dira. Horien artean, egoera espezifiko batzuk bereizi behar dira, besteak beste, aisia, bizitza publikoa eta komunikabideak.

c) Eskola eta hezkuntza mailako egoerak

Atal honen barruan daude arlo akademikoarekin, eskolatze-aldian zehar ikasten segitu ahal izateko beharrezko ikaskuntzekin zerikusia duten egoera guztiak.

Testuinguruak

Oinarrizko gaitasunen ebaluazio-probetan, egoerak aintzat hartzeaz gain, itemak txertatzen diren testuinguru jakinak ere kontuan izan behar dira. Hortaz, adibidez, proba batek autolasterketa izan dezake hizpide eta horri buruzko galderak planteatu ditzake. Bada, kasu horretan lasterketa testuingurua da.

Testuinguruek hainbat baldintza bete behar dituzte, esaterako:

- Ikasleen bizipenetatik hurbil egon behar du.
- Ikaslearengan motibazioa eta interesa sortu behar du, ebaluatutako prozesuetan engaia dadin.
- Diskriminazioa eta indarkeriaren gorespina dakarten testuinguruak eta une horretan ikasleren batek jasan ditzakeen bizitzako egoerak (gaixotasunak, heriotzak eta abar) saihestu behar dira. Testuinguru horiek didaktika mailan zentzua izan dezaketela kontuan hartu behar da, irakasleek alderdi hori hezkuntza mailan lantzeko aukera duelako, baina, kanpoko ebaluazio-egoeran, ikasleari alferrikako arazoak ekar dakizkioke.

Hiru maila bereiz daitezke, gaitasuna aplikatzen den testuinguruaren arabera:

1. *Landutako edukitik oso hurbil dagoen testuinguru akademikoa.*

Lanaren edukia eredu adierazten duten egoerak bilatzean datza. Oro har, kontzeptua ulertu bada, aplikazio maila honek ez du zailtasun handirik. Ohiko praktika da, bai hezkuntzan, bai irakasleen etengabeko ebaluazioan. Testuinguru hau ez da kontuan hartzen ebaluazio diagnostikoetan.

2. *Aplikatu behar den edukia identifikatzen erraza den bizitzako egoerak biltzen dituen testuinguru ez akademikoa.*

Egoerak ebazteko, kontzeptua ulertzea beharrezkoa da, baina ez da nahikoa. Landutako edukia gaia ebazteko egokia dela gogoeta egin eta ondorioztatu behar da; hala ere, ondorioztatzea ez da zaila ikasgelan landutako edukia bereganatuz gero. Testuinguru maila hau ere ez da ebaluazio hauetan aintzat hartzen.

3. *Aplikatu behar den edukia identifikatzen erraza ez den bizitzako egoerak biltzen dituen testuinguru ez akademikoa.*

Hau da egoerarik konplexuena, ikasleak ez baitu emandako egoera ebazteko zer ezagutza erabili behar dituen erabakitzen lagunduko dioten zantzu argi eta bereziturik. Oinarrizko gaitasunak bizitza errealean aplikatu behar diren testuinguruaren antzik handiena duen unea da hau. Zailtasun maila, beraz, handitu egiten da, lehenago aipatutako beste egoera eta testuinguruekin alderatuta. Ebaluazio diagnostiko hauetan testuinguru mota hau kontuan hartzera joko da.

3. Ebaluazio diagnostikoaren alderdiak

Aukeratze irizpideak

Ebaluazio diagnostiko honetan ez dira gaitasun guztiak ebaluatzen, eta ebaluatzen direnak ere ez dira sakonean egiten. Arrazoi praktikoengatik, probak Lehen Hezkuntzako 4. mailako haurrei aplikatzean, komeni da ebaluatze alderdiak zorrotz aukeratzea. Horregatik, alderdirik egokienak eta garrantzitsuenak aukeratzean, irizpide garbiak behar dira, hezkuntzaren ikuspuntutik eta Lehen Hezkuntzako etapako ikasketak kontuan hartuta. Hauek dira irizpideak:

■ ***Aukeratutako alderdien gaitasun-izaera***

Ikasketa zehatzak ebaluatu baino gehiago, komeni da ebaluazio honetan curriculumaren oinarritzko gaitasunetan ikasleek lortu duten garapen maila baloratzea. Beraz, gaitasun horiekin zerikusia duten alderdi nuklearrak barne hartu behar dira.

■ ***Faktore diagnostiko gisa duten garrantzia***

Ikasleek burutzen dituzten ikaskuntza guztiek ez dute garrantzia bera gaitasun-alderdietan oinarritutako diagnostikoa egiteko. Horietako batzuk funtsezkoak dira, zeren eta modu egokian jaso badituzte, eskolatzean aurrera egitea ahalbidetzen baitute, eta beste batzuek, aldiz, beste maila bateko garrantzia dute ikuspegi honen arabera. Hori dela eta, eskolatzearen probetxua bermatzeko beharrezkoak diren alderdi nuklear eta funtsezkoak hautatu dira; ikasle batek alderdi hauek menderatuko ez balitu, ikasle hori eskola-porrot arriskuan legoke. Alderdi hauen artean, besteak beste, eskolako lan-teknikak, oinarritzko ezagutza eta ezagutza nuklear asimilatuak eta integratuak, hartutako trebetasunak, ohiturak eta jarrerak, besteak beste.

■ ***Ikasten, elkarrekin bizitzen eta izaten ikastearekin duten lotura***

Aintzat hartu den beste faktore bat da. Ikasten, eskola-ingurunean elkarrekin bizitzen eta heldutasun pertsonala garatzen jarraitzeko aukeratutako alderdien izaera indartzaile eta lagungarria.

■ **Nafarroako Hezkuntza Sistemaren berezitasunak testuinguru nazional eta europarrean**

Nafarroako hezkuntza-sistemak ebaluazio diagnostikoaren ikusmoldean eragina izan behar duten berezitasunak ditu. Batetik, hizkuntza-ereduak daude eta, bestetik, Atzerriko Hizkuntzek lehentasuna dute (Europako 2010erako xedeekin eta europar orientabideekin bat eginez). Horregatik, hizkuntzen ikusmolde integratuak azpimarratzea komeni da. Hortaz, ebaluazio honetan trataera berezia eskaintzen zaie curriculumeko hizkuntzei.

■ **Kanpo- eta barne-ebaluazioetako praktikak eta ohiturak**

Zikloen amaieran hobekuntza-planei lotutako kanpo- nahiz barne-ebaluazioak egiteko tradizioei norabide berean jarraitzea gomendatzen du, Ikastetxeen hobekuntzarako eta ebaluaziorako kultura sortzeko oso positiboak izan direlako. Beraz, lehen egindako ebaluazioei esker bildutako esperientziaren arabera, ildo berean jarraitzea komeni da.

■ **Bateragarritasuna beste ebaluazio nazionalekin eta nazioartekoekin**

Azkenik, kontuan hartu diren arrazioen artean, ebaluazio hau beste ebaluazio nazionalekin eta nazioarteko ebaluazioekin batera joateko egokitasuna nabarmendu behar da. Zehazki, LOEren 21. artikulua hau dio ebaluazio honi buruz: *“Ebaluazio hauen erreferentziarako esparrua Lege honen 144.1 artikuluan ezarritako ebaluazio diagnostiko orokorrak izango dira”*. Era berean, koherentzia bilatu da nazioarteko ebaluazioen esparru teorikoekin, nagusiki hamar urtekoen irakurketa ebaluatzen duen PIRLS ebaluazioarekin, eta hamabost urtekoen irakurketa, eta matematikarako eta zientziarako gaitasuna ebaluatzen duen PISA ebaluazioarekin.

Oinarrizko gaitasunen alderdi ebaluatuak

Oinarrizko gaitasunek curriculum bideratzeko aukera markatzen duten ezagutza, jarrera eta trebetasun oso konplexuak biltzen dituzte. Hala ere, ebaluazioari begira, lehenago ikusi bezala, irizpide batzuen arabera zenbait alderdiri lehentasuna ematea gomendatzen duten zailtasun bereziak dakartzate. Ebaluazio hau Lehen Hezkuntzako 4. mailaren amaieran burutzeak alderdi hauen hautaketa baldintzatzen du hein handi batean, adin horretako ikasleen pentsamenduan testuinguruak eragin handia baitu, eta horrek arazoak dakartza ezagutzak bereganatutako testuingurutik kanpo dauden beste testuinguruetan ezagutza horiek orokortzean eta aplikatzean.

Aukeratutako alderdiak ez dira soilik eremu kognitibo eta intelektualari buruzkoak, eta jarrerekin, ohiturekin eta balioekin zerikusia duten lehentasunezko alderdiak ere jasotzen ditu. Oinarrizko gaitasunen multzoaren alderdi hauek lehenetsi dira:

■ **Arreta, zehaztasuna**

Ohitura hau erantsi da eskolako lanaren oinarrian dagoelako eta oinarrizko hainbat gaitasunen parte delako. Erabilitako hainbat probaren oinarrian dago. Paper eta arkatzezko probetan ez da modu berezian ebaluatzen, eta horiek burutzeko baldintza da. Irakasleek, behaketaren bidez, xehetasun handiagoz ebaluatzen dute.

■ ***Egoerak eta testuak ulertzea***

Testuak ulertzea hizkuntza-komunikaziorako gaitasunean garrantzia handiko alderdia da. Nagusiki, entzunez eta irakurritz lortzen dugu informazioa. Horregatik, garrantzitsua da irakurketa arlo guztietan sartzea, informazioa eta ezagutza lortzeko tresna gisa. Arlo guztietan aplikatzen da, Matematikan, Inguruaren Ezagutzan zein Plastikan. Egoera ulertzea, zer elementu aintzat hartu behar diren konturatzea, oinarriko gaitasun askoren elementu garrantzitsua da.

■ ***Aurretiko ezagutzak aplikatzea***

Aurretiko ezagutzak aplikatzeko gaitasuna erabilpen jarduera egokiaren barruko beste alderdi bat da. Ezagutzak antolatuta ditugun modua, horien arteko lotura eta adierazten duten errealitatearekiko lotura, garrantzi handikoak dira curriculumeko arlo guztietan.

■ ***Arrazoibide linguistikoa***

Hitzen bidez arrazoitzeko, argudiatzeko, ikasleen bizitza errealeko hainbat egoera adierazteko gaitasunak, ebaluazio diagnostiko honi gehitu behar zaizkion alderdiak dira.

■ ***Arrazoibide matematikoa***

Arrazoibide matematikoak berezitasunak ditu aurreko arrazoibidearekin alderatuta. Zorroztasuna, zehaztasuna, doitasuna, plan baten arabera jokatzeko eta abar, pentsamolde honek ikasleari dakarzkion balioetako batzuk dira.

■ ***Ikasten ikastea***

Ikasten ikastea ebaluazioan erabili ohi diren proba eta tresna ia-ia guztiak egituratzen dituen gaitasuna da. Gaitasunen gaitasuna dela, edo besteekiko bigarren mailako gaitasuna dela esan liteke. Irakurtzeak, idazteak eta egoera zailak ebazteko ahalmenak zehazten dute gaitasun hau. Hauxe da Lehen Hezkuntzako etaparen xede nagusia, eta hainbat zehazpen ditu, hala nola ondoren datozenak.

■ ***Pentsamenduaren ordena, sistema, antolaketa***

“Ikasten ikasteko” funtsezko alderdia da. Oinarrikoa da eta gaitasun honen funtsetako bat da. Ordena jakin batean jokatzeko, aurretiko irizpideen arabera sistematikoki aritzeko, pentsamendua modu esanguratsu eta eraginkorrean antolatzeko ohiturak arlo guztietako lanaren oinarrian daude. Hainbat ebaluazio-irizpidek eragina dute alderdi hauetan..

■ ***Norberaren pentsamendua adierazteko ahalmena***

Norberaren pentsamendua zuzen eta eraginkortasunez adierazteko hizkuntza erabiltzea, testuinguru formal nahiz ez formalean, ahozkoa nahiz idatzia, etapa guztian landu behar den tresna egokia da. Ebaluazio honetan egoera formaletara eta modu idatzira mugatzen da, ebaluazioaren beraren mugengatik, eta ez egoera edo formatu batzuk beste batzuk baino garrantzitsuagoak direlako.

■ Planifikatzeko ahalmena

Norberaren lana planifikatzeko ahalmena, testu bat idaztea, ahozko aurkezpen bat prestatzea, lan bat egiteko denbora antolatzea eta abar, ikasten ikastearekin eta autonomia pertsonalarekin zerikusia duten alderdiak dira.

■ Hainbat kode erabiltzeko ahalmena

Besteak beste, hitzezko, zenbakizko edo irudizko kodeak erabiltzea beharrezkoa da egungo gizartean moldatzeko eta, beraz, zikloetako curriculum arrunten trataera jaso behar du. Gainera, hitzezko kodeak hainbat hizkuntzatan zehazten direla kontuan hartu behar da; gurean, gaztelaniaz, euskaraz eta ingelesez (atzerriko beste hizkuntzez gain).

■ Irakurtzeko ohitura eta zaletasuna

Alderdi hau ikasten ikasteko gaitasunaren jarrera- eta afektibitate-dimentsioa da. Alderdi hauek garatzea gaitasunaren zati instrumental eta teknikoena garatzea bezain garrantzitsua da. Horretan datza horiek erabiltzeko motibazioa. Liburutegia eta liburuak balioesteak eta aisia irakurtzeko emateko zaletasunak etapako xedeak izan behar dute.

■ Eskola-laneko ohiturak

Ohitura hauek ikastea ahalbidetuko dute. Ikasten ikasteko gaitasunaren elementua ere bada. Gaitasun hau eskolan hasten da eta, gero, eskolaz kanpoko beste egoera batzuetara zabaldu behar da (bizitzan ikastea), baina arlo guztien lanetako eguneroko egoeratan abiatzen da modu eraginkorrean.

■ Bizikidetzako-ohiturak

Bizikidetzako lehentasuna bilakatu da gure ikasgeletan. Ez soilik dimentsio negatiboan (indarkeriarik eza eskolan, jazarpena inola ere ez onartzea), baita modu prebentiboan ere, hezkuntzaren ikuspuntutik, bizikidetzaren balioa bultzatzeko.

Gaitasunen alderdi hauek ebaluazio probetan eta tresnetan zehaztea

Alderdi hauek guztiak, intentsitate handiagoz edo txikiagoz, ebaluaziorako proba eta tresnetan jaso dira, ekonomia-printzipioari jarraiki; proba sinpleak, ahal den neurrian azkar erantzun daitezkeenak, eta ikasleek ulertzeko modukoak diseinatzen saiatu egin da. Taula honetan alderdi hauek probetan duten pisua ikus daiteke.

Oinarrizko gaitasunen alderdi ebaluatuk	IRAKURKETA-PROBA	TESTUAK EKOIZTEKO PROBA	INGELESEKO PROBA	MATEMATIKAKO PROBA	GALDERA-SORTAK	BEHAKETA-ESKALA
Arreta, zehaztasuna	X	X	X	X	X	X
Egoerak eta testuak ulertzea	X		X	X		
Aurretiko egoerak aplikatzea	X	X	X	X		
Arrazoibide linguistikoa	X	X	X			
Ikasten ikastea	X	X	X	X	X	X
Pentsamenduaren ordena, sistema, antolaketa	X	X	X	X	X	X
Norberaren pentsamendua adierazteko ahalmena		X	X			X
Planifikatzeko ahalmena		X			X	X
Hainbat kode erabiltzeko ahalmena	X	X	X	X		
Arrazoibide matematikoa				X		
Irakurtzeko ohitura eta zaletasuna					X	X
Eskola-laneko ohiturak					X	X
Bizikidetzako-ohiturak					X	X

Alderdi ebaluatuen proposamen irekia

Proposamen hau ez da ikusmolde itxia eta behin betikoa; alderantziz, ebaluazio diagnostikoak alderdi ebaluatuk gehitzen joateko ahalmena du, oinarrizko gaitasunen garapenera bideratutako xedeen, edukien eta ebaluazio-irizpideen arabera antolatutako curriculumak ezartzen doan heinean, eta ikastetxeetan ikusmolde hau duten jardun koherenteak ezarri ahala.

Lehen unean, curriculumeko oinarrizko gaitasun hauek ebaluatuko dira:

a) Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna

- Gaztelaniaz irakurtzea eta, dagokionean, euskaraz (D eredu).
- Gaztelaniaz testuak ekoiztea eta, dagokionean, euskaraz (D eredu).
- Ingelesa (ahozko ulermena, irakurketa eta idazketa).

b) Matematikarako gaitasuna

c) Ikasten ikasteko gaitasuna

d) Autonomiako eta ekimen pertsonaleko gaitasuna eta gaitasun soziala eta herritartasuna

Beste batzuk: Probetan gaitasun soziala eta herritartasunarekin eta kultura eta arterako gaitasunarekin zerikusia duten alderdiak ere lantzen dira.

4. Ebaluazio-tresnak

Hiru neurketa-tresnaren bidez egingo da ebaluazio diagnostikoa:

- ***Proba idatziak:***

- Irakurtzeko gaitasun-proba Gaztelaniaz (G/A eredu).
- Irakurtzeko gaitasun-proba Euskaraz (D eredu).
- Testu idatziak ekoizteko gaitasun-proba.
- Matematikarako gaitasun-proba.
- Atzerriko hizkuntzarako gaitasun-proba (ingelese).

- ***Ikasleen eta gurasoen galdera-sortak:***

- Irakurtzeko ohiturak eta jarrerak.
- Eskolako lanerako ohiturak eta jarrerak.
- Bizikidetzako ohiturak eta jarrerak.

- ***Irakasleentzako behaketa-eskala:***

- Irakurtzeko ohiturak eta jarrerak.
- Eskolako lanerako ohiturak eta jarrerak.
- Bizikidetzako ohiturak eta jarrerak.

G/A ereduko ikasleek probak Gaztelaniaz egingo dituzte (ingelese izan ezik) eta D eredukoek euskaraz egingo dituzte (ingeleseko proba eta gaztelaniazko irakurketa-proba izan ezik).

4.1 Proba idatzien bidezko ebaluazioa

Idatzizko probak gaikako unitate txikietan egituratuko dira. Bakoitzak erreaktibo bat eta horri buruzko hainbat item izango ditu. Erreaktiboa osatuko dute egoera edo arazo bat deskribatuko duen testu labur batek eta horren inguruko hainbat galderak eta jarduerak. Testu etenak ere sar daitezke (grafikoak, eskemak, zerrendak eta abar).

Erreaktiboek ezaugarri hauek izango dituzte:

- Gaitasunak aurreikusten dituen egoeretako bati buruzkoak izango dira eta testuinguru jakin bat deskribatuko dute.
- Ikasleentzat esanguratsua den egoera aurkeztuko dute.
- Interesa eta motibazioa sortzeko moduan adieraziko dira.
- Gaitasun ebaluatuaren barruko prozesu baten edo hainbat prozesuren ebaluazioa erraztuko dute.
- Item eta galdera errealista eta egiazkoei bidea emango diete, eta errutinazko galderak saihestuko dira.

Itemak edo galderak bi motatakoak izan daitezke: aukera anizdunak edo lantzekoak. Lehen kasuan, ikasleek erantzuna hainbat aukeraren artean aukeratu beharko dute; bigarren kasuan, ikasleek erantzuna idatzi beharko dute. Beste galdera-formatu batzuk ere erabili ahal izango dira (gezien bidez lotu, hainbat erantzun ordenan ipini eta abar).

Material guztia koadernoetan antolatuko da, koaderno bat probako. Beraz, ebaluazio diagnostikoa ezartzeko lehen unean, G/A ereduko ikasleek lau koadernori erantzungo diete eta D eredukoek, aldiz, bost koadernori. Etorkizunean, gaitasun ebaluatuen kopuruak gora egiten badu, koaderno kopurua aldatu egingo da, noski.

Koadernoak ikasleek erantzunak bertan idatz ditzaten diseinatuak daude eta bakoitza betetzeko 50 eta 60 minutu artean behar dira.

4.2 Galdera-sorten eta behaketa-eskalen bidezko ebaluazioa

Ebaluazio diagnostiko honetako zenbait alderdik zailtasun bereziak dakartzate, haien neurriak sortzen dituen arazoa dela eta, errendimendu-proba estandarren bidez ezin baitira ebaluatu, adibidez, irakurmenarekin edo matematikarako gaitasunarekin egiten den moduan.

Hala ere, ikaslearen eskolatzearen garapen egokirako eta heldutasun pertsonal eta sozialerako garrantzi handia dute, eta oinarrizko gaitasunen barruan daude, besteak beste, “Ikasten ikasteko gaitasunean”, “autonomiako eta ekimen pertsonaleko gaitasunean” eta “gaitasun sozialean eta herritartasunean”. Horregatik, bi ebaluazio-tresna berri gehitu dira: galdera-sortak eta behaketa-eskalak.

- *Galdera-sorta* pertsona baten jokaeraren, jarreraren eta pentsamenduen hainbat alderdiri buruzko galderen multzoa da, eta informazio sistematikoa modu planifikatuan biltzea du xede, galdera-sortari erantzuten dion pertsona hobeto ezagutzeko.
- *Behaketa-eskala* denbora tarte batean behatuko diren ezaugarri eta alderdien zerrenda da. Tarte horrek nahikoa izan behar du denboran gutxi gorabehera egonkorra den ezaugarri bat dela ondorioztatzeko eta behatu beharreko alderdiak baloratzeko. Behaketaren emaitzak behatutako gaitasunaren hainbat menderatze maila dituen eskala batean (Likert-en modukoa) biltzen dira.

Ebaluazio diagnostiko honen xede hezigarriaren testuinguruan, *triangelaketan* oinarritutako metodologia erabiliko da, hau da, ebaluatu nahi diren ezaugarriei buruzko informazioa hiru iturri desberdin baina osagarrietatik jasoko da. Hauek dira hiru iturriak:

- Irakasle tutorea.
- Ikasleak.
- Gurasoak.

Metodologia honek hiru ikuspegitatik egiaztatu eta konparatzeko aukera ematen du: ikasleak, gurasoak eta irakasleak. Bakoitzak bere ikuspegitik gaitasun ebaluatuen garapen mailari buruzko bere ikuspuntua ekarriko du.

Horretarako, ikasleentzako galde-sorta erraza, gurasoentzako galde-sorta eta ikasturte osoan zehar egindako behaketak bilduko dituen tutoreentzako behaketa-eskala landuagoa baliatuko dira.

Informazio hori guztia ikasleekin eta gurasoekin egiten den tutoretza lanaren testuinguruan tratatuko da. Hauek dira tresna hauen bidez ebaluatutako alderdiak:

- Irakurketa eta ikaskuntza.
- Eskolako lanaren ohitura.
- Materiala ordenatzea eta zaintzea.
- Lanerako laguntza.
- Autonomia eta parte-hartzea.
- Bizikidetzak.

5. Hizkuntza-komunikaziorako gaitasunaren ebaluazioa, hizkuntzen ikusmolde bateratuaren arabera

Etaparen curriculumaren arabera, “hizkuntza ahozko nahiz idatzizko komunikaziorako, errealitatea adierazi, interpretatu eta ulertzeko, ezagutza eraiki eta komunikatzeko eta pentsamendua, sentipenak eta jokaera antolatu eta autorregulatzeko tresna gisa erabiltzeari buruzkoa da gaitasun hau”.

Hizkuntzen trataeraren inguruko Nafarroako hezkuntza-sistemaren egoera curriculumeko hizkuntzen ikuspegi bateraturantz bideratzen ari da. Horrek esan nahi du hizkuntza guztiek ebaluazioaren esparru teoriko bera partekatu behar dutela, oinarritzko lau hizkuntza-trebetasunetan: irakurtzea, idaztea, hitz egitea eta entzutea.

Ahozko komunikazioaren dimentsioa ebaluatzea konplexua denez, ebaluazio diagnostikoan ez dauka behar lukeen tokia. Horregatik, ikastetxeek hain funtsezkoak diren alderdi hauekin osa dezaten komeni da. Ikuskaritza Zerbitzuko Ebaluazio Atalak curriculumeko hizkuntzen ahozkotasuna ebaluatzeko tresnak landuko ditu, betiere ikuspegi bateratzailea baliatuz.

5.1 Irakurketa

Ondoren, irakurketaren esparru teorikoa aurkeztuko dugu. Esparru bera da arlo linguistiko guztientzat: Gaztelania, Euskara eta Atzerriko Hizkuntza.

Irakurtzeko gaitasunak ezagutza eta trebetasun sorta konplexua biltzen du. Irakurtzeak irakurlearen arrazoimenak, oroimenak eta aurretiko ezagutzak parte hartzen duten hainbat prozesu kognitibo eta metakognitibo jartzen ditu martxan. Kodea bizkor samar ikasten bada ere, ondoren, berariazko praktika sistematikoa eskatzen duen lotze-prozesu mantsoa behar da.

Irakurketa-jardueran, irakurleak eta testuak elkarri eragiten diote testuinguru jakin batean: testuak ez du gauza bera esaten irakurle guztientzat, ezta irakurle batentzat ere une

desberdinetan. Ikusmolde elkarreragile hau da gaur egun aplikatzen ari diren irakurketa-ebaluazioen azpian dagoena.

Irakurlearen eta testuaren arteko elkarreraginak, testuinguru jakin batean, agerian uzten du irakurketaren hiru dimentsioen garrantzia: lehena, zer egoeratan egiten den, egilearen intentzioarekin eta irakurketaren helburuarekin lotuta; bigarrena, testu eta testu motak eta genero testualak, eta azkenik, irakurritakoari esanahia ematea ahalbidetzen duten ulermen-prozesuak. Gainera, irakurketara hurbiltzeko funtsezkoak dira irakurlearen jarrerak eta irakurketa-ohiturak.

Printzipio hauen arabera, probak hainbat testu eta horiei lotutako hainbat galdera izango ditu, testuak zenbateraino ulertu diren adierazteko.

Ebaluazioak barne hartzen dituen irakurketa-prozesuak

Ebaluazio diagnostiko honetan gaitasun ebaluatu guztietarako komunak diren prozesuak dira abiapuntua. Hauek dira prozesuak: ulermena, ezagutzak aplikatzea, eta balorazioa eta gogoeta. Eskema komun hau gaitasun bakoitzera egokitu behar da. Irakurketan, zehazki, eskema hau PISAn aztertzen diren irakurketa-prozesuak asimilatuz garatzen da. Taula konparatibo honetan gaitasun guztien eta PISaren irakurketa-prozesuen arteko lotura ikus daiteke.

GAITASUN GUZTIEN PROZESU KOMUNAK	PISAREN IRAKURKETA-PROZESUAK
Egoera ulertzea	<ul style="list-style-type: none"> • Informazioa bilatzea • Ulermen globala
Aplikatzea	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretazioa eta birlantzea
Balorazioa eta gogoeta	<ul style="list-style-type: none"> • Formari eta edukiari buruzko gogoeta

Beraz, ebaluazio diagnostikoaren barruan **prozesu hauek** daude:

- a) **Informazioa berreskuratzea:** ulermen literala eta informazio baliokidea bilatzea.
- b) **Ulermen globala.**
- c) **Testuak interpretatzea eta birlantzea.**
- d) **Testuaren formari eta edukiari buruzko gogoeta**
- e) **Formaz gogoeta egiteko galderak.**

a) Informazioa bilatzeko galderak

Mota honetako galderak irakurritako testuko informazio zehatzari buruzkoak dira. Irakurleak testuari buruzko informazio nahikoa duen egiaztatzeko balio dute: pertsonaiak zein diren (jarraibide-testuetan), ekintza bat zer ordenatan egin behar den (azalpen-testuetan), animalia batek zer ezaugarri dituen (azalpen-testuetan), pertsona bat fisikoki nolakoa den (deskribapen-testuetan), adibide soil batzuk ipintzearen.

Hitzez hitzeko ulermeneko galderak nahiz informazio baliokidea bilatzeko galderak izan daitezke.

b) Ulermen globaleko galderak

Galdera hauei erantzuteak testuaren ulermen sakonagoa eskatzen du. Irakurleak argumentuaren haria ulertu eta funtsezkoa denaren ideia globala izan behar du; adibidez: argumentuaren funtsa (narrazio-testuetan), funtsezko ideia nagusiak (azalpen-testuetan), ekintza baten segida osoa eta globala (jarraibide-testuetan), eta pertsonaia baten ezaugarri fisiko eta psikologikoen ikuspegi globala (deskribapen-testuetan) ulertu behar du. Ulermenaren ikuspegi sakonagoa eta koherenteagoa ematen dute.

c) Interpretatzeko eta birlantzeko galderak

Galdera hauen xedea irakurleak pertsonaien arteko loturak, pertsonaien eta ekintzen artekoak (narrazio-testuetan), eta elementuen, egoeren, fenomenoaren eta abarren arteko loturak (azalpen-testuetan) ulertzen dituen baloratzea da. Galdera hauei esker, literalki deskribatzen denetik haratago joan daiteke, ezaugarriak eta loturak ekarriz (deskribapen-testuetan), esaten ez dena baina ekintzen segida ulertzeko beharrezkoa dena ondoriozta daiteke (jarraibide-testuetan) eta abar. Literaltasun hutsetik haratago dagoen ulermenaren ikuspegia dakarte. Horregatik, garrantzitsuak dira irakurketan.

d) Edukiaz gogoeta egiteko galderak

Galdera hauek jarrera-hartze pertsonala baloratzen dute, ulermenetik abiatuta eta gogoetaren bitartez. Ulertzeko lanen hedapena dela esan daiteke. Hortaz, esaterako, istorio batek benetakoa izateko zantzuak ote dituen, antzekorik gertatuz gero irakurleak zer egingo lukeen eta abar galdetu daiteke, eta abar.

e) Formaz gogoeta egiteko galderak

Galdera hauen helburua ulermena hobetzen laguntzen duten testuko seinaleetatik informazioa ateratzeko irakurleak duen ahalmenari buruzko informazioa ematea da. Hortaz, adibidez, ikasleak “Behin batean...” hasierak ipuin bat dela adierazten duela edo marratxoak pertsonaien elkarrizketak markatzeko erabiltzen direla konturatzen ote diren jakitea du xede.

Ondorengo taulan, horiei lotutako estrategiekin zerikusia duten prozesuak deskribatzen dira eta proban sar daitezkeen galdera motak eskaintzen dira:

IRAKURMENA EBALUATZEKO GALDEREN ADIBIDEAK

PROZESUA	PROZESUA ZERTAN DATZAN	GALDERA MOTEN ADIBIDEAK
Informazioa bilatzea	<p>Batzuetan, informazio esplizitua identifikatzeko eta berreskuratzeko irakurtzen dugu. Adibidez, denok kontsultatzen dugu telefono-aurkibidea, edo errezeta baten osagaiak bilatzen ditugu, galdera zehatz baten erantzuna bilatzen dugu eta abar. Irakurtzeko modu selektibo horrek bilaketa aktiboa egiteko estrategiak eskatzen ditu; ulermen globala baino gehiago, testuan dagoen halako informazio puntuala aurkitzea du xede.</p> <p>Xede horrekin zerikusia duten ebaluazio-galderen bidez, egiaztatu nahi da irakurlea gai den testuan aurretiko baldintza edo eskakizun bati erantzungo dion informazioa bilatzeko.</p>	<p>a) Informazio literalaren ulermenari buruzko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kontakizun baten denbora eta tokia identifikatzea. - Hainbat elementu aurkitzea. - Xehetasunak bereiztea. <p>b) Informazio baliokidea bilatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sinonimoen bidez adierazitako informazio esplizitua aurkitzea. - Parafraasiak eta esamolde baliokideak.
Testuaren ulermen globala	<p>Ulermen globala testua osotasunean hartzen duelako bereizten da. Irakurtzeko modu honetan xehetasunak osotasunean galtzen dira. Irakurleak xede zehatz batekin irakurtzen du: testuan esaten denaren ideia orokorra hartzeko. Subjektuak testua hartzen duenean, edukiaren funtsezko ikuspegia lortu nahi du.</p> <p>Funtsezko ikuspegi honi esker, <i>zatiak osatu eta horien arteko koherentzia bila dezake.</i></p>	<p>a) Ideia nagusia edo gaia zehazteko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Testuaren zentzua hobekien biltzen duen perpausa aukeratzea. - Grafiko edo taula baten dimentsio nagusiak identifikatzea. - Izenburua aukeratzea edo lantzea. - Ideia nagusia ondorioztatzea. - Testuaren laburpena - Testu literarioa baten gaia edo mezuak identifikatzea. - Jarraibide batzuen ordenaren irizpidea azaltzea. <p>b) Testu baten asmo orokorra identifikatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Testuaren asmo orokorra identifikatzea. - Mapa, taula edo Interneteko orri nagusi baten xedea azaltzea. - Istorioaren giro edo tonuaren eta egilearen asmoaren arteko lotura. <p>c) Testu baten erabilera orokorra identifikatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mapa, taula edo Interneteko orri nagusi baten erabilera azaltzea. - Mezu baten hartzaileak identifikatzea. - Emandako testua zer liburu motari dagokion aztertzea.

Taulak jarraitzen du...

PROZESUA	PROZESUA ZERTAN DATZAN	GALDERA MOTEN ADIBIDEAK
Interpretazioa eta birlantzea	<p>Ulermenean inplikaturako lan hauek testuaren zentzuaren interpretazioa doia lantzea dute xede. Irakurtzeko modu honen bidez, testuaren zatiak lotzen ditugu, koherentzia eta zatien osotasunarekiko zentzua bilatuz. Indukzioak, dedukzioak eta inferentziak ere egiten dira, testuak ez daukalako informazio guztia eta ez dituelako edukiaren zentzuak agortzen. Egilearen asmoek, adibidez, testuko hitzen literalitasunari ihes egiten diote.</p> <p>Irakurtzeko modu honek eskatzen dio irakurleari testuaren informazioa eta irakurleak dakartzan ezagutzak erlazioatzeko ahalmenarekin zerikusia duten trebetasunak menderatzea. Irakurtzeko modu egokia da testuaren ulermen sakona lortzeko.</p>	<p>a) Informazioa konparatzeko eta kontrastatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bi pertsonaiaren arteko harremanak deskribatzea. - Pertsonaien, argumentuen eta tokien arteko lotura azaltzea. - Testuko irudien eta edukiaren arteko loturak ezartzea. <p>b) Dedukzioak edo inferentziak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izenordainaren erreferentzia zehaztea. - Erlazio edo kategoria bat ondorioztatzea. - Esamolde anaforiko baten erreferentziako erlazioa zehaztea. - Gertatuko dena aurreikustea eta aurreikuspenak berrikustea edo baieztatzea. - Pertsonaien ekintzen aukerak kontuan hartzea. - Pertsonaia jakin baten asmoa ondorioztatzea. - Esanahia ondorioztatzea, testuingururik abiatuta. - Sekuentzia baten azpian dagoen irizpidea aurkitzea. - Testuan orokortzeak identifikatzea. - Testuaren informazioaren benetako aplikazio bat interpretatzea. - Irakaspen moral bat ondorioztatzea. <p>c) Laguntza-frogak identifikatzeko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bi gertaeren arteko kausalitate-erlazioa identifikatzea. - Lortutako frogak eta ondorioa erlazioatzea. - Egilearen asmoa jakiteko erabilitako frogak identifikatzea.
Testuaren edukiaz gogoeta egin eta baloratzea	<p>Irakurleak duen munduaren ezagutzaren interpretazioa testua interpretatzeko eta ulertzeko erabiltzen da, eta gogoetazko irakurketan, aldiz, irakurleak testuaren errealitatea hobeto interpretatzeko testuaren edukiari buruz gogoeta egiten du. Irakurleak testua zentzuz ulertu behar du, bere ikuspuntuarekin eta eskemekin alderatzeko.</p> <p>Horrela, irakurritakoa ikuspuntu pertsonal eta kritikotik balora daiteke. Irakurtzea errealitatearen gure ikusmoldea aberasteko bitartekoa da. Irakurritakoa gure eskemetan integratzen dugu eta, hortaz, gure eskemak aberastu eta xehetasunez betetzen dira. Irakurtzea aitzakia da irakurritakoari buruz gogoeta egiteko eta testuaren edukiak interpela gaitzan uzteko. Irakurleak horrelako lanak egiten dituzenean, testuaz haratago doa.</p>	<p>Munduari buruzko norberaren ezagutza egiaztatzeke galderak.</p> <p>Beste iturri batzuetatik lortutako ezagutzak egiaztatzeke galderak.</p> <p>Galderan zehaztutako ideiak egiaztatzeke gaiak.</p> <p>Hiru ataletako galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deskribatzen diren gertaerak benetan gertatzeko zer aukera dauden baloratzea. - Benetako gertaerak eta fantasiakoak bereiztea. - Egileak gaiari buruz duen jarrera baloratzea. - Testuaren informazioa osoa eta argia den ala ez juzkatzea. - Informazio zatien garrantzia ebaluatzea. - Egileak ematen dituen frogak baloratzea. - Datu eta froga jakinen garrantzia baloratzea. - Egilearen argumentua indartuko duten ohiko datuak eranstea. - Testuaz kanpoko frogak edo argumentuak eranstea. - Edukiaren eta bizikidetzaren arauen, etika-arauen, arau estetikoaren eta abarren arteko konparaketak egitea.
Testuaren formaz gogoeta egin eta baloratzea	<p>Irakurtzeko modu honek testuaren alderdi formalean oinarritutako ikuspegia hartzen du. Irakurleak alderdi formalen nahiz gaiaren eta estiloaren ikuspegiaren zenbait ezaugarri aztertu behar ditu, eta horiek testuan duten garrantzia ikusi behar du. Irakurlea, irakurtzeko modu honen bidez, azpian dauden zenbait ezaugarri eta maiz oharkabeen pasatzen diren xehetasunez jabetzen da.</p>	<p>a) Testuaren egiturari buruzko gaiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Testuaren zati nagusiak bereiztea. - Genero testualaren hasierako eta amaierako berezko esaldiak bereiztea. <p>b) Testuaren estiloari eta erregistroari buruzko galderak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Errepikatzen diren hitzei buruz gogoeta egitea. - Zenbait adjektibo ordezkatzeko eta emaitza baloratzea. - Helburu bat lortzeko ezaugarri testual zehatzen erabilera ebaluatzea. - Testuaren edertasuna baloratzea. - Estilo zuzena eta zeharkakoa bereiztea. - Ironia ulertzea. - Kortesiako formak identifikatzea.

Ebaluazioak barne hartzen dituen testu motak

Testu mota hauek baloratu ahal izango dira: narrazio-testuak, azalpen-testuak, deskribapen-testuak, jarraibide-testuak, etengabeak nahiz etendunak.

Mailara egokitzen direlako hautatzen dira testuak, eta landu ohi den mailako egitura eta hiztegia izan behar dituzte. Hiru irizpide erabiltzen dira testuak aukeratzeko:

- a) Ikasleengan piztu dezakeen interesa (edukiarekin zerikusia izan ohi du).
- b) Egitura linguistikoa eta hiztegiaren zailtasun maila (perpau motekin, paragrafoen antolaketarekin eta abarrekin lotuta dago).
- c) Ulermenean inplikaturako prozesuak ebaluatzeko itemak edo galderak prestatzeko testuak ematen duen aukera.

Urtero egingo den ebaluazio diagnostikoan testu motetako bat aukeratuko da, narrazio- eta azalpen-testua, oro har, ebaluazio guztietan sartuko badira ere. Deskribapenak, jarraibideak eta argudioak testu zabalagoen parte izango dira (narrazio-testuak, azalpen-testuak eta abar), kasu batzuetan, izaera bereizia izan badezakete ere.

a) Narrazio-testuak

Hautatutako narrazio-testuek egitura soila izango dute, edukiari nahiz forma linguistikoari dagokienez, eta hiztegia ikasleen adinerako egokia izango da. Ikasleen ohiko hiztegiak kanpoko hitz bat agertuz gero, esanahia erantsiko da, testuinguruagatik ondorioztatzea zaila denean. Ebaluazio hauetan, Hezkuntza Departamentuak nazioarteko ebaluazioak hartzen ditu erreferentziatzat. Lehen Hezkuntzako 4. mailan aplikatzen den PIRLS ulermenezko irakurketaren ebaluazioak probatan eta testuliburuetan erabili ohi direnak baino testu luzeagoak emateko joera du.

Narrazioetan elkarrizketak badaude, biziak eta zuzenak izango dira. Narrazioen hizkuntza irakurleentzako hurbila izango da. Ikasleen esperientzietatik eta mundutik hurbil dagoen gaia izango du hizpide. Testua ulertzeko aurretiko ezagutza edo esperientzia berezirik ez da behar. Beraz, etapako laugarren mailako irakurtzeko modukoak izango dira, letratu-tipoari, hiztegiari, gaiari eta perpausen egiturari dagokienez.

Testuen egitura narratiboak soila izan behar du. Argumentu lineala izango du, eta pertsonaia oso zehatzak eta anbivalentzia gutxikoak. Ipuin eta narrazio askok izan ohi duten argumentua izango da: protagonistak, itxuraz, konponbiderik ez duen arazo batekin egingo du topo; pertsonaiaetako batzuek laguntza ematen diote eta beste batzuek, aldiz, oztopoak ipiniko dizkiote; amaieran, arazoa konponduko da, eta hasierako egoera atsegin eta lasaiera itzuliko da.

b) Azalpen-testuak

Aurreko atalean narrazio-testuei buruz esan denak, hein handi batean, azalpen-testuetarako ere balio du. Dena den, testu mota honi buruzko zehazpenak egitea komeni da. Azalpen-testuek ez dute narrazio-testuek duten argumentuen aurkezpen, korapilo eta amaiera identifikagarriak, baina horrek ez du esan nahi berezko egiturarik ez dutenik.

Argumentuaren haria (horrela esaterik badago), dramatikoa baino gehiago logikoa da, beheko mailetara egokitutako zenbait azalpeneko testuk narrazio laburren edo mikronarrazioen antza duten pertsonaia eta egoerak izan arren; kausazko eta helburuzko loturak dira nagusi (zergatik, zertarako eta abar). Adin horretara egokitutako azalpeneko testuen ohiko egituraren ezaugarri nagusia, planteamendua, gaiaren garapena eta ondorioa izatea da. Planteamenduan, gaia aurkezten da eta gai hori zer ikuspegitatik landuko den esaten da. Ondoren, garapen logiko eta progresiboa dator, ideien arteko lotura egiteko irizpide zehatza erabiltzen duena. Azkenik, ondorioan, azalpenaren alderdi garrantzitsu eta esanguratsuenak ematen dira.

Aurretiko ezagutza eta esperientziek garrantzia handiagoa dute testu mota honetako testuak ulertzeko, baina zikloko edukietatik kanpo dauden ezagutzak eskatzen ez dituzten testuak aukeratuko dira. Ohiturei, animaliei, gizarteei, aparatuen funtzionamenduari eta abarri buruzko gaiak izan ditzakete hizpide.

c) Jarraibideak

Argibide errazak izango dira, betiere arreta handiz irakurriz gero. Testu hauek ulertzean, ikasleek hitzak irudi mentalengatik ez trukitzea izan ohi da arazoa. Errezetak, aparatuen funtzionamendua, jostailu bat nola muntatu, funtzionamendu-arauak eta abar izaten dute hizpide. Testuak linealak izango dira eta ez dute luzera handirik izango. Testu zabalago batean txertatuta egon daitezke.

d) Deskribapenak

Narrazio-testuetan deskribapen zatiak sartu ahal izango dira. Testu literarioa ulertzea, irakurleak deskribatzen den pertsona edo lekua aztertzea da. Ikuspegia literarioagoa edo prosaikoagoa izan daiteke, edonola ere, ulermena hitzez hitzeko ulermena baino haratago doa.

e) Argudioak

Testu hauei esker, argudio eta arrazoi bidez, errealitatearen alderdi bat modu arrazoituan ulertu eta ulertarazi dezakegu. Testu hauen bidez, konbentzitzea, iritzi edo ikuspegi bat sostengatzen duten arrazoiak ematea dugu xede.

Argudioak irakurtzeak irakurketa kritikoa eta, bereziki, edukia aurretiko ezagutzen eta beste iturri batzuetatik jasotako informazioaren arabera baloratzea eskatzen du.

f) Testu etendunak

Azalpen-testuetan txertatuta ager daitezke, edo berezko izaera eduki. Formatuaren arabera, hainbat motatakoak dira: koadroak eta grafikoak, taulak, diagramak, mapak, inprimakiak eta abar.

Testu hauek ulertzeko irakurketa ez linealaren estrategiak erabili behar dira, informazioa modu globalagoan eta erlazionatuagoan bilatzea eta interpretatzea ahalbidetzen baitu.

Aurreko guztia kontuan hartuta, zorrotz jokatzuz, ezingo genuke ikasleak testua ulertu duen ala ez ondorioztatu, soilik erantzun zuzen eta okerre erreparatuz. Akatsak banan-banan aztertu beharko lirateke, testua ulertu den eta zenbateraino ulertu den ondorioztatzeko. Ez da berdin galdera literalei edo globalei eta inferentzia eskatzen dutenei oker erantzutea. Ikaslearen orientabidearen ikuspuntutik, oso garrantzitsua da irakurritakoa ulertzen hobetzeko laguntza eskaintzea. Galderek eta itemek gaitasunaren mailak adierazten dituzte.

5.2 Testuen ekoizpena

Irakurketarekin egin den bezala, ondoren, testu-ekoizpenaren esparru teorikoa aurkeztuko da. Esparrua berbera da arlo linguistiko guztietarako: Gaztelania, Euskara eta Atzerriko Hizkuntza.

Atal honetan Lehen Hezkuntzako bigarren zikloaren amaieran ikasleek testu idatziak Gaztelaniaz eta, dagokionean, Euskaraz ekoizteko duten ahalmenaren ebaluazioaren diseinua zehazten da.

Zer esan nahi du “testu idatzien ekoizpenak”?

Idaztea jarduera kognitibo konplexua da, komunikazioa xede duena, eta aurretik planifikatzea eta etengabe berrikustea eskatzen duena. Gainera, lotura estua dago testuen ekoizpenaren eta beste gaitasun linguistiko batzuen artean, hala nola ahozko hizkuntza eta irakurketa. Beraz, testu idatzien ekoizpena ebaluatzeak zenbait zailtasun dakartza.

Dena den, eskolako idazketaz jardutean, hiru ikuspuntutatik egin dezakegu hurbilketa, hirurak, noski, elkarren artean estuki lotuta daudenak: testu motak, testuak ekoizteko faseak eta testualtasunaren arauak eta printzipioak. Lehen dimentsioari dagokionez, testu narratiboez, deskribatzaileez, azalpenezkoen, argudioez, argibideez eta elkarrizketen ari gara. Bigarren ikuspuntutik, planifikatzeko, testualizatzeko eta berrikusteko faseak hartzen dira kontuan. Testualtasunaren arauak eta printzipioak dagokienez, egokitasuna, koherentzia, kohesioa, zuzenketa eta komunikaziorako baliabideen aberastasuna aintzat hartzen dira.

Proba zehatzek testu idatziak ekoizteko ahalmenaren ebaluazioa mugatzen dute, esaterako, testua aurretik planifikatzeko fasea edo idatzi ondoren berrikusteko fasea baloratzeari dagokionez.

Probaren ezaugarriak

Proban komunikazio-egoera jakin bati erantzuten dion testua idatziko da, eta familiari buruzkoa edo curriculumeko arloen batean landutako edukiari buruzkoa izango da.

Testu motak

Testuen banaketaz gain (formatuaren arabera, gaiaren arabera, testuinguru komunikatibotetan duen erabileraren arabera, helburu komunikatiboaren arabera eta abar), helburu honi erantzunez, eta asmo komunikatiboan oinarritutako sailkapen-irizpidearen arabera, ebaluazio honetan testu mota hauek proposa daitezke:

- Elkarrizketak eta elementu deskribatzaileak izan ditzakeen narrazioa.
- Jarraibideak eta argudioak izan ditzakeen azalpen-testua.

Faseak

Planifikazio-fasea baloratuko da. Horretarako, ikasleak hitzen eta aurretiko ideien zerrendarik edo gidoirik idatzi duen edo beste planifikazio-estrategiaren bat erabili duen egiaztatu behar da. Nagusiki, testuaren erredakzioa bera baloratuko da. Proba honen bidez, zaila izango da berrikuste-fasea baloratzea, probak formatu hau izanik, testua berrikusi dela egiaztatzea oso konplexua delako.

Testualtasun-irizpideak

Egokitasuna, koherentzia, kohesioa, zuzenketa eta komunikazio-baliabideen aberastasuna aintzat hartuko dira.

Egokitasunak testuinguru jakin bateko arau sozialek hizkuntzan duten eragina kontuan hartzen du, eta lana egokia den, hartzailea aintzat hartzen duen, eta erregistro egokia erabiltzen duen kontuan hartuta baloratuko da.

Koherentziaren helburua testuak zentzua duten unitate gisa ulertu ahal izatea da, eta alderdi hauek kontuan hartuta neurtuko da: ekoizpenak zentzu globala duen, eskatu den testu motaren egitura bereizgarria errespetatzen den, testua nola antolatzen den eta abar.

Kohesioak testuaren elementuen arteko lotura kontuan hartzen du. Testua ondo artikulatua dagoen baloratuko da, puntuazioa, testuko adierazgailuak eta lokailuak, aditz-aldien erabilera egokia eta erreferenteak erabiltzea aintzat hartuz.

Zuzenketak hizkuntzaren arauekin du lotura, eta aurkezpena (garbitasuna eta espazioaren banaketa), letraren irakurgarritasuna (tamaina, lerrokadura eta abar), ortografia eta sintaxia ditu aztergai. Euskararen kasuan, deklinabidearen kasuak eta aditz formak ondo erabiltzen diren kontuan hartuko da.

Komunikazio-baliabideen aberastasuna edukiaren (irudimena...) eta formaren (hiztegiaren aberastasuna...) arabera neurtuko da.

Kontuan hartuko diren alderdiak ondorengo taulan adierazten dira, horietako askoren artean dagoen lotura estua ahaztu gabe.

TESTU IDATZIAK ZUZENTZEKO IRIZPIDEAK

			Bai (2)	Partzialki (1)	Ez (0)
I. PLANGINTZA	1. Plangintza	Ideiak eta edukia antolatu eta sistematizatzeko prozeduraren bat erabiltzen du (eskema, kontzeptu-mapa eta abar)			
		Planifikazioan, ideien aberastasuna dago			
		Planifikazioaren sintesi-izaera			
II. ZUZENKETA	2. Aurkezpena	Idatziaren garbitasunari buruzko iritzi globala			
		Letra argi eta orekatua			
		Marjinak			
		Izenburua nahikoa nabarmentzen du.			
	3. Ortografia	Hitzak ondo bereizten ditu			
		Oinarrizko hiztegia ondo idazten du			
		Letra larriak erabiltzeko arauak betetzen ditu			
	4. Lexikoaren zuzenketa eta aberastasuna	Azentu-marka batzuk zuzen erabiltzen ditu			
		Arrunkeariak eza			
		Adjektiboak ondo eta maiz erabiltzen ditu.			
		Kutxa-hitzak ez ditu gehiegi erabiltzen (“gauza”, “egin”, “zera hori” eta abar)			
	5. Morfosintaxia	Askotariko hiztegia			
		Arrunkeariak eza.			
		Komunztadura-akatsik eza			
		Aditzaren formak zuzen erabiltzea			
Izenordainak, preposizioak eta abar zuzen erabiltzea					
III. KOHEGIOA	6. Erreferentzia eta lotura	Egitura sintaktiko zuzenak			
		Esaldiak beti bukatzen ditu			
		Esaldi luzeegiak saihesten ditu (erreferentzia, 35 hitz)			
		Hainbat mekanismo erabiliz (izenordainak, sinonimoak, substantibazioa eta abar) erreferenteari zuzen eusten dio			
	7. Puntuazioa	Beharrezkoak ez diren errepikapenak saihesten ditu			
		Aditz-formen denbora-korrelazioari eusten dio			
		Askotariko lokailuak zuzen erabiltzen ditu			
		Puntuz bereizitako esaldi osoak idazten ditu			
		Luzeegiak ez diren paragrafo erregularrak idazten ditu			
		Komak erabiltzen ditu			
IV. KOHERENTZIA	8. Zentzu eta koherentzia	Subjektuaren eta predikatuaren artean komarik eza			
		Testuaren zentzu globala			
		Kontraesan lokalik eza			
		Egitura argia			
		Beharrezkoa ez den eta garrantzirik ez duen informaziorik eza			
		Irakurleari ahalegin handiegia eskatzen dioten gehiegizko jauzirik eza			
V. EGOKITASUNA	9. Egokitasuna	Informazioa modu progresibo eta orekatuan azaltzea			
		Hizkuntza idatziaren berezko kodea erabiltzen du, ez ahozkoa edo arrunta			
		Eskatutako lanera egokitzen da (luzera, xedea, ikuspuntua eta abar)			
VI. BALIABIDEEN ETA ESTILOEN ABERASTASUNA	10. Baliabideen eta estiloen aberastasuna	Arrunkeariak eta lagunarteko esamolderik eza			
		Hiztegiaren, egitura sintaktikoen eta abarren askotariko erabilera			
		Irudimena gaiaren ikuspegiari			
		Estilo zaindua (testuaren iritzi orokorra)			

5.3 Gaitasuna atzerriko hizkuntzan (ingeleza)

Ahozko eta idatzizko ulermena

Irakurtzeari eta testuak ekoizteari buruz lehen esandakoa modu berean aplikatzen da ingelesaren kasuan. Lehen aurkeztutako irakurketa-prozesu berdinak erabiltzen dira. Proposatzen diren testuak, noski, Gaztelanian edo euskaran erabilitakoak baino askoz errazagoak dira, bai egitura sintaktikoei dagokienez, bai hiztegiari dagokionez. Ahozko eta idatzizko ulermena ebaluatzen da.

Lehenengo kasuan, ikasleek istorio sinplea (oinarrizko testu narratiboa) duen grabaketa entzuten dute, behin baino gehiagotan, eta, ondoren, entzundakoari buruzko galdera sortari erantzun behar diote. Bigarren kasuan, ikasleek testu idatzi labur bat irakurri behar dute eta egiten zaizkien galderei erantzun behar diete.

Ingeleseko testu laburra ekoiztea

Ingeleseko probaren berriazko xehetasunak hemen txertatzen dira, esparrua eskolako beste hizkuntzetan erabiltzen den bera baita.

Koherentziaren helburua hartzaileak testuak zentzua duten unitate gisa ulertzea da, eta alderdi hauek kontuan hartuta neurtuko da:

- Ekoizpenak zentzu globala duen.
- Eskatutako testu motaren eredua aintzat hartu den.
- Nola antolatzen den.

Kohesioak testuko elementuen arteko ardaztat hartzen ditu. Hauxe neurtuko da:

- Testua ondo artikulatua dagoen, puntuazioa eta testuaren adierazgailu eta lokailuak kontuan izanda.
- Aditz-denborak modu egokian erabiltzen diren.
- Erreferenteak erabiltzen diren.

Oro har, hauxe da akats gehien biltzen duen alderdia, maiz ikasleak ahozko hizkerara ohitu direlako, baina ez dute ahozko hizkera hori hizkuntza idatziarekin egiaztatu. Arreta berezia jarri behar diote, subjektua esaldi guztietan erabiltzeari, izenordainak (erreferenteak) erabiltzeari, antzeko soinua duten formak bereiztean: *He's, his, it's, its, they, their*, beste alderdi batzuen artean.

Zuzenketak hizkuntzaren arauekin lotura du eta hauxe hartuko du kontuan:

- Aurkezpena (garbitasuna eta espazioaren banaketa).
- Letraren irakurgarritasuna (tamaina, lerrokadura eta abar).
- Ortografia.
- Sintaxia.

Komunikazio-baliabideen aberastasuna honen arabera neurtuko da:

- Edukia (irudimena...).
- Forma (hiztegiaren aberastasuna...).

Zenbait kasutan, bigarren edo hirugarren hizkuntza denez, balorazioa sinplifikatzea beharrezkotzat jotzen da (lehenengo hizkuntzan landutakoaren erreferentzia galdu gabe; lehen hizkuntza beti konplexuagoa eta zabalagoa da, eta aditz-elementuak hobeto menderatzen dira).

Ikus ditzagun, taula honetan eta modu sintetikoan, lehen azaldutako irizpideak:

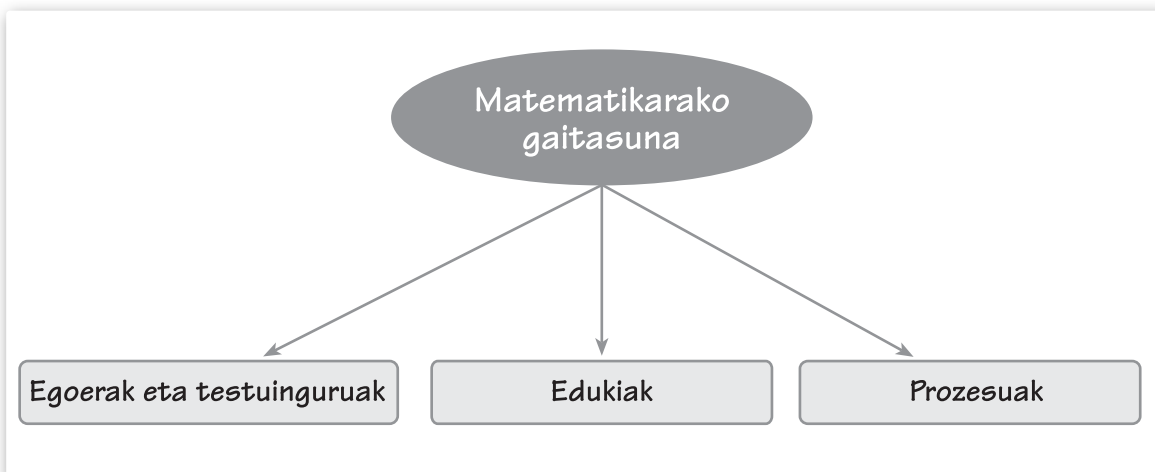
ENGLISH	
PROCESS	ASPECTS
PLANNING	Lists of words; notes
ADEQUATE TO PROPOSED AUDIENCE	Responds appropriately to the task (in purpose and length)
	Thinks of and appeals to the reader
	Openings and endings
COHERENCE. <i>Content, organisation</i>	General ideas and detail
	Global meaning
	Title
	Paragraphs
	Content
COHESION Grammar / Language Significant features at word and sentence level	Sequence and topic development. Digressions
	Punctuation
	Sentence and phrase structure
	Complex sentences (co-ordination... subordination...) Connectives
	Tense
PRESENTATION	Good use of pronouns
	Presentation, layout
	Spelling
	Punctuation
WEALTH	Handwriting
	General content and ideas
	Vocabulary range in noun and verb phrases
	Syntactic range

GENERAL CHARACTERISTICS OF WRITING BY MODE	
NARRATIVE	INFORMATIVE
<ul style="list-style-type: none"> • Understands the narrative purpose. • Develops character. • Maintains focus. • Has satisfying resolution. • Has appropriate ordering of events. • Gives attention to audience when appropriate to the prompt. • Uses elaboration and details. • Handles direct and indirect discourse. • Demonstrates control of mechanics. 	<ul style="list-style-type: none"> • Understands the informative purpose. • Has clear and complete information. • Conveys messages, instructions, and/or ideas. • Uses sufficient detail. • Uses coherent and logical organisation. • Shows efficient relationships between and among ideas. • Gives attention to audience. • Fulfils the demands of the task. • Uses language level appropriate to the topic and voice desired by the writing. • Demonstrates control of mechanics.

6. Matematikarako gaitasunaren ebaluazioa

Etapako curriculumaren arabera, matematikarako gaitasuna “zenbakiak, horien oinarrizko eragiketak, matematika-sinboloak eta matematikako adierazpen eta arrazoitze moduak erabiltzeko eta lotzeko trebetasuna da, bai informazioa sortzeko eta interpretatzeko, bai errealitateko alderdi kuantitatibo eta espazialei buruzko jakintza handitzeko, bai eguneroko bizitzako eta laneko arazoak konpontzeko. Era berean, gaitasun honek berekin dakar egoera errealetan edo eguneroko bizitzako egoera simulatuetan oinarrizko elementu matematikoak ezagutzea eta erabiltzea, eta informazioa lortzea edo problemak ebatzea eragiten duten arrazoitze-prozesuak praktikan jartzea”.

Matematikarako gaitasuna ebaluatzean beste atal batean azaldutako hiru faktoreak kontuan hartu behar dira: egoerak eta testuinguruak, edukiak, eta prozesuak.

Proba hainbat ebaluazio-unitatetan banatuko da. Unitate bakoitzak bizitza errealeko egoera bana aurkeztuko du eta, horren inguruan, ikasleak ebatzi beharreko hainbat galdera egingo dira.

Egoerak eta testuinguruak

Ikasleen mundutik hurbil dauden bizitza errealeko egoerak deskribatuko dira (hurbil, ez soilik zentzu fisikoan, baizik eta berak ulertzeko modukoak eta bere interesekoak izatea). Narrazio laburren egitura izango du eta deskribapenak izango ditu. Testu etengabea nahiz etenduna (grafikoak, eskemak eta abar) izan dezake. Nahikoa informazio eskainiko du, egoera bizitza errealean ematen den bezala ulertu ahal izateko.

Kontuan izan behar da, bizitza errealean zenbakiak ez direla problemen enuntziatu tradizionaletan bezain modu esplizituan agertzen. Oro har, eguneroko bizitzan, datuak inguruko elementuetan “bilduta” egon ohi dira. Hain zuzen, gaitasunaren alderdietako bat errealitatea hobeto ulertzeko errealitate hori matematizatzen laguntzen duten elementuak identifikatzea da. Kontu hau ebaluazio-formatura eramanda, datuak egoera deskribatzen duen hizkeran “bilduta” daudela esan daiteke. Ikus dezagun, ondoren, egoera artifizial baten eta bizitza errealetik hurbil dagoen beste egoera baten adibide bana:

Egoera hau emanez gero: “Luisek barazki-denda bat dauka. Apaletan bost kilo tomate dituen ontzia, hiru kilo laranja dituen eta launa kilo limoi dituzten beste bi ontzi ipini ditu”, egoera artifizial samarra dela ikus daiteke (batuketa eta kenketa problemak egiteko egokitua), ez da eguneroko egoera, bizitza errealean ematen den bezalakoa.

Kasu honetan, deskribatzen den egoerak antza handiagoa du bizitza errealekin: “Andoni nire lagun minaren aitak Tuteran egiten du lan. Andonik esan didanez, egunero trena hartzen du Iruñean lanera joateko eta, beraz, oso goiz jaiki behar du. Arratsaldean, lana amaitutakoan, trena berriro hartu eta etxera itzultzen da. Hauxe da geltokiko taulan agertzen den ordutegia...”. Adibide honetan, ikasleen inguruko pertsonen bizitza errealean eman litekeen balizko egoeratik hurbilago dagoela ikusten da. Zenbakiak testuinguru esanguratsuan txertatuta daude. Ez da erraza ondoren datozen galderak aurreikustea. Horri esker, denborarekin, ordutegiarekin, ibilbideekin, kostuen kalkularekin, informazioaren aukeraketarekin eta abarrekin zerikusia duten galderak eta problemak planteatu daitezke.

Ebaluazio-jarduerak eta itemek prozesu kognitibo konplexuak abian jarriko dituzte. Helburua ez da egoera jakinak bilatzea eskuratutako ezagutzak modu ia-ia mekanikoan aplikatzeko, ezta kalkulu-eragiketa soilak egitea ere. Galderen bidez, ikasleei pentsarazi egin behar zaie eta bereganatutako ezagutzak konplexutasun maila anitzeko bizitza errealeko egoera berri eta anitzetan aplikatu beharko dituzte (testuinguru errealean egiteko moduko galderak planteatzen saiatu behar da).

Ebaluazio diagnostikorako egoera eta testuinguru egokienak hauek izan daitezke:

- a) Eskolako bizitzaren egoerak eta testuinguruak (eskolan, patioan, korridoreetan eta bestetan gertatzen dena).
- b) Familiako bizitzaren egoerak eta testuinguruak (etxean, familiaren bizilekuan eta inguruan gertatzen dena).
- c) Aisiarekin zerikusia duten egoerak eta testuinguruak (kirolean aritzea, bidaiatzea, turismoa, aisia eta abar).
- d) Hiriko testuinguruarekin zerikusia duten egoerak (kaleak, instalazioak, zirkulazioa, eguneroko jarduerak eta abar).

- e) Ohiko transakzioekin zerikusia duten jarduerak eta egoerak (erosketak, medikuari bisitak, konponketak eta abar).
- f) Denboraren kudeaketarekin zerikusia duten egoerak eta testuinguruak.
- g) Beste batzuk.

Edukiak

Edukiak ziklo honetarako Matematika arloko berezkoak izango dira. Arloko ebaluazio-irizpideek garrantzia berezia dute, arloko helburuen ildoan edukiak bereganatzeak esan nahi duenez oso informazio erabilgarria eskaintzen baitute.

1. multzoa. Zenbakiak eta eragiketak

- Zenbaki naturalak eta zatikiak.
- Eragiketak.
- Kalkulu-estrategiak.

2. multzoa. Neurketa: magnitudeen estimazioa eta kalkulua

- Luzera, pisua/masa eta bolumena.
- Denbora neurtzea.
- Moneta-sistema.

3. multzoa. Geometria

- Posizioa espazioan, distantziak, angeluak eta biraketak.
- Forma lauak eta espazialak.
- Erregulartasunak eta simetriak.

4. multzoa. Informazioaren trataera, zoria eta probabilitatea

- Grafikoak eta taulak.
- Zenbait esperientziaren ausazko izaera.

Probaren helburua ez da landutako eduki guztien asimilazioa xehetasunez ebaluatzea, eta garrantziaren arabera hautaketarik ere ez du egiten; kontrara, bizitza errealeko egoera bat ebazteko edukiak (dagozkionak) erabiltzeko ikaslearen ahalmena baloratzea du helburu. Baina proba diseinatzean egoerak askotarikoak izan daitezzen eta askotariko edukiak aplikatzeko aukera eman dezaten ahalegina egiten da.

Prozesuak

Matematikarako gaitasunean prozesu hauek baloratuko dira:

a) Egoera ulertzea.

Prozesu honi buruzko galderen xedea ikasleak emandako egoera ulertzen duen neurtzea da. Galdera horien bidez ikaslea emandako egoeraz jabetzen den, erabat ulertzen duen, eta informazio eta datu esanguratsuak identifikatzeko gai den baloratuko da. Gainera, ikasleak konturatu behar du eskura dituen datuekin egoerari erantzuteko gai den ala informazio eta datu gehiago beharko dituen. Prozesu honetan, egoera errealari buruzko informazioak bide ematen dio informazio horren “matematizazioaren” hasierari. Prozesu honetan, ikasleak datuak bildu behar ditu eta problemaren planteamenduari ekin behar dio.

b) Ezagutzak eta arrazoibide matematikoa aplikatzea, emandako problemak ebazteko.

Aplikaziorako galderak problemak ebazteko eskuratutako ezagutzak erabiltzeko ahalmenari buruzkoak dira. Aurreko prozesuan egoera errealaren “matematizazioa” hasten zen, eta prozesu honetan, aldiz, termino matematikoetan itzultzen da: hau da, emandako egoera kontzeptu eta eskema matematikoen arabera adierazten eta antolatzen da, ebazteko estrategiak aukeratzen dira, eragiketak egin eta ebazpena lortzen da.

Prozesu honen barruko arrazoibide matematikoari dagokionez, hauetako eragiketa bat egitea eska dezake:

- Batuketak-kenketak, trukaketak, bilketak, konparaketak, berdinketak.
- Bidezko banaketari, konparaketazko zenbakizko faktoreei, konbinazio kartesiarrei eta magnitudeei lotutako biderketak/zatiketak.

Hainbat eragiketa ordena jakinean egitea ere eska dezake:

- Hainbat eragiketa, denak batuketak edo kenketak, ordena jakinean egitea eskatzen duen arrazoibidea.
- Hainbat eragiketa, denak biderketak edo zatiketak, ordena jakinean egitea eskatzen duen arrazoibidea.
- Hainbat eragiketa, batuketak edo kenketak eta biderketak edo zatiketak, ordena jakinean egitea eskatzen duen arrazoibidea.
- Kontaketak sistematikoak eskatzen duen arrazoibidea (egoera hauek hainbat ebazpen dituzte eta helburua denak aurkitzea da).

c) Egindakoa baloratzea, argudiatzea, gogoeta egitea eta komunikatzea.

Prozesu honek matematizazioaren zikloa ixten du. Ikaslea erantzunak baloratzeko gai den egiaztatze galderak sartuko dira (egiazkotasun maila, problema errealarekiko egokitzapena eta abar); gainera, argudioari buruzko galderak ere sar daitezke, horretarako informazio eta datu matematikoak erabiliz. Azkenik, prozesu honetan sartu ahal izango dira, emaitza edo ondorioren bat lortzeko prozesuaren inguruko gogoetari buruzko galderak.

Taula honetan prozesu eta elementu nagusiak ikus daitezke modu sintetikoan:

PROZESUEN TAULA

a) Egoera ulertzea:

- Irakurritako testua ulertzea.
- Egoera testuan deskribatzen den bezala ulertzea.
- Informazio esanguratsua identifikatzea.
- Eskura dagoen informazioa baloratzea (nahikoa?...).
- Matematizazioaren hasiera (irudikapena-prozesua...).

b) Ezagutzak eta arrazoibide matematikoa aplikatzea, emandako problemak ebazteko:

- Egoera termino matematikoetan itzultzea.
- Egoera ebazteko ezagutza matematiko egokiak mobilizatzea eta identifikatzea.
- Testuingurura egokitutako arrazoibide matematikoa.
- Ebazpen matematikoa.

c) Egindakoa baloratzea, argudiatzea eta gogoeta egitea.

- Ebazpena egiaztatzea (sinesgarria al da?).
- Argudiatzea, lortutako emaitzatik eta balizko beste testuinguru batzuetan aplikatuzetik abiatuta.
- Erabilitako prozesuari buruzko gogoeta.
- Komunikazioa.

7. Ikasten ikasteko gaitasunaren, autonomiako eta ekimen pertsonaleko gaitasunaren eta gaitasun sozial eta herritartasunaren ebaluazioa

Badira ikasleak hezteko funtsezkoak diren alderdiak eta gaitasun hauekin zerikusia dute. Ondoren, lehen une honetan, ebaluazio diagnostikoan sartuko direnak laburki deskribatzen dira.

Irakurtzea eta ikastea

Etapa honetan funtsezkoa da irakurketa menderatzea hezkuntza-prozesuan aurrerapena bermatzeko. Ikasketa-tresnetako bat da eta ikasten ikasteko gaitasunaren ardatza da. Irakurtzeko gaitasunak errendimenduzko proben bitartez ebaluatu badira ere, hemen, besteak beste, jarrerekin, ohiturekin eta irakurle gisa duen balio subjektiboarekin lotura duten beste alderdi batzuei buruzko informazioa biltzea da asmoa.

Informazioa bildu eta irakurketa ikasketa-tresna gisa ebaluatzea ere komeni da: hiztegiaren erabilera, ikasleak zalantzak uxatu eta informazioa bilatzeko dituen baliabideak eta abar.

Eskolako lan-ohiturak

Ebaluazio diagnostiko honetan ikasleen hezkuntza-garapenerako funtsezkoak diren alderdiak sartzea komeni da, hala nola eskolako lan-ohitura egokiekin lotutako guztia. Ikasten ikasteko gaitasunari lotutako jarrerazko eta motibaziozko zatia da hau, eta azken aldian garrantzi handia ematen zaio eskolako arrakasta azaltzeko faktore gisa.

Alderdi ebaluatuen artean, ikasteko eta ikasgelan lan egiteko zaletasuna, ikasgelan egunean aritzeko egin behar duen ahaleginaren kontrola, eskolan ematen den denboraren aprobetxamendua, ikasketa guztiak egunean eramateko eskola-bizitzaren antolaketa, arretarako baliabideen kontrola, lanak etxean egiteko erantzukizuna eta abar.

Materiala ordenatzea eta zaintzea

Eskolako nahiz norberaren materiala ordenan izateko eta zaintzeko ohiturekin eta instalazioen (ikasgela, korridoreak, patioak eta abar) zaintzarekin eta garbiketarekin zerikusia duten gaiek lotura estua dute aurrekoarekin.

Lanerako laguntza

Atal honen asmoa ikasleak, hobeto eta motibazio handiagoz ikasteko, irakasleengandik eta gurasoengandik jasotzen duen laguntzaz duen pertzepzioa baloratzea da. Pertzepzio hau funtsezkoa da, batez ere adin hauetan, ikasketaren sostengu-izaera afektibo eta motibagarriagatik. Eskolan nola sentitzen den pertzepzioa ere jasotzen da. Jarrerazko alderdi hauek funtsezkoak dira haurren hezkuntzan eta, alderdi hauetan beharren bat antzematean, neurriak hartzea komeni da.

Autonomia eta parte-hartzea

Ikasleak bere kabuz ikasteko duen autonomia maila ere ebaluatu egiten da. Etapa honen oinarritzko xedeetako bat ikasleek bizitzaren maila guztietan (eskolan, familian eta herritar gisa) autonomia pertsonalean aurrera egin dezaten bultzatzea da, hain zuzen. Ikasgelako bizitza sozialeko parte-hartze maila ere garrantzitsua da. Ikastaldea helduekin harremanetan dauden berdinen giza taldea da. Eremu honetan parte-hartzeko eta ekimen komunetan laguntzeko ohitura garrantzitsuak ikasi behar ditu.

Bizikidetz

Arauk aktiboki onartzeko, irakasleak eta ikasleak errespetatzeko, edo arreta, irakurketa, gogoeta, eztabaida ordenatua dakarren lan-giro positibo eta ordenatua lortzeko ahalmenak funtsezko alderdiak dira eguneroko lanean. Horregatik, alderdi hauek ebaluazio diagnostikoan sartzea beharrezkoa da. Ikuspegi prebentibo eta hezigarriak, zigor-ikuspegiak baino gehiago, saihestuko ditu jazarpen-egoera ezatseginak, gutxiago sentitzea eta abar.

8. Proben ezarpena eta zuzenketa

8.1 Ezarpena

Emaitzen fidagarritasuna bermatzeko errespetatu beharreko baldintzetako bat Ikastetxe eta ikasgela guztietan probak baldintza beretan ezartzea da. Horretarako, bi printzipio hartzen dira kontuan:

1. Ezartzaile guztientzako ezarpen-arau estandarrak izatea.
2. Ezartzailea ikasle-taldeari eskolak eman ohi dizkion pertsona bera ez izatea.

Hezkuntza Ikuskaritza Zerbitzuak derrigorrez bete beharko diren ezarpen-arauak argitaratuko ditu ezartzaile guztientzat.

Ezartzaileari dagokionez, Ikastetxeak ikastaldeari eskolak ematen ez dizkion pertsona bat izango dela bermatzeko sistema erabakiko du. Hauek dira egokitzen jotzen diren pertsonak:

a) Ikastetxeko orientatzailea:

Ebaluazio estandarizatuak burutzeko prestakuntza psikopedagogiko handiena duen pertsona da. Profilararen ezaugarriak betetzen ditu: ikastaldeari ez dizkio eskolak ematen eta, gainera, Ikastetxeko profesionala da. Orientatzaileak maiatzeko bigarren hamabostaldian burutuko diren lan hauek aurreikusi behar ditu urteko planifikazioan.

b) Ikasketa-burua:

Orientatzaileak lan hau egiteko aukerarik ez balu, ikasketa-burua izango litzateke eginkizun horretarako pertsona egokia, beti ere, ikastaldeari eskolarik ematen ez badio.

c) Ziklo bereko edo beste ziklo bateko irakaslea:

Hau da hirugarren aukera, lehentasunaren arabera. Ikasketa-bururik ez badago eta, edozein arrazoi dela medio, proposamena bideragarria ez bada, ezartzailea ikastaldeari eskolak ematen ez dizkion irakaslea izango da. Ziklo berekoa edo beste ziklo batekoa izan daiteke.

Arrazoi bereziak direla medio, ezartzailea ikastaldeari eskolak ematen dizkion tutoreak edo beste irakasle batek izan behar badu, txostenetan islatuko da, eta ebaluazio mota honetarako estandar nazionalak eta nazioartekoak kontuan hartu direla esango da.

8.2 Zuzenketa

Hau da emaitzen fidagarritasuna baldintzatzen duen bigarren faktorea. Probek zati objektibo bat dute. Zati horretako galderak hautapen anizkoitzekoak dira, eta horiek zuzentzeko ez dago zailtasunik. Baina beste zatiak “eraikitako erantzuneko” galderak ditu. Ikasleek erantzuna idatzi behar dute. Galdera hauek zuzentzean (galdera guztien %40-%55) zuzenketa estandarra bermatzeko arazoak sortzen dira, zuzentzailea dena dela ere. Horregatik, neurriak hartu behar dira.

Probak ikasleei eskolak ematen dizkieten irakasleek zuzenduko dituzte:

a) Irakasle tutoreak proba hauek zuzenduko ditu:

- Irakurtzeko gaitasuna.
- Testu idatziak ekoizteko gaitasuna.
- Matematikarako gaitasuna.

b) Ingeleseko irakasleak ingeleseko probak zuzenduko ditu.

D ereduaren kasuan, irakurtzeko gaitasunaren bi probak (bata gaztelaniaz eta bestea euskaraz) arlo hauetako irakasleek zuzenduko dituzte.

Galdera irekien zuzenketa

Galdera irekien edo “eraikitako erantzuneko” galderen kasuan, modu honetan jokatu da:

- Irakasle zuzentzaileak, ikaslearen erantzuna zuzenketa-materialean ezarritako irizpideekin bat datorrenean, material horrek ezarritakoaren arabera puntuatuko du erantzuna.
- Ikaslearen erantzunaren eta zuzenketa-materialeko erantzunaren artean zalantzak daudenean, beste irakasle batek zuzenketa bikoitza egitea komeni da. Zuzenketa bikoitz independentearen prozedura ebaluazio-protokolo nazionaletan eta nazioartekoetan onartuta dago. Galdera baten zuzenketa ez dute inola ere proba osoaren inpresioak edo ikaslea ezagutzeak baldintzatuko. Helburua ebaluazio diagnostiko honen dimentsio objektiboa eta fidagarritasuna ahalik eta gehien bermatzea dela gogoan izan behar da. Hau da, zuzentzaile dena dela ere, beti emaitza bera eman beharko luke.

Testu idatzien ekoizpenaren zuzenketa

Testu idatzien ekoizpenaren zuzenketak kasuistika berezia eta tankera honetako proba askotan sartu ez izanak sortu dituen arazoak ditu. Hala ere, ebaluazio diagnostikoan gaitasun hau baloratzea oso garrantzitsua da, eta, beraz, horiek zuzentzeko zailtasunak eta mugak izan arren, Hezkuntza Departamentuak probetan sartzea erabaki du.

Hezkuntza Ikuskaritza Zerbitzuak orientabideak eta zuzenketa-ereduak dituzten materialak argitaratuko ditu, Ikastetxeetako zikloetako taldeetan laguntza eta autoprestakuntza edo prestakuntza gisa erabiltzeko. Gainera, ILZek mintegiak eta prestakuntza-saioak antolatuko dituzte irakasleak gaitasun honetan trebatzeko.

Prozedura hau egitea aholkatzen da:

- a) Irizpideak “kalibratzeko” eta homogeneousizatzeko saio bat edo bi antolatzea.

Saio hauetan irakasle inplikatuak (berez, etapako ziklo guztietan egin beharko litzateke) ikasleen ekoizpen sorta elkarrekin aztertuko dute, irizpideak partekatuz eta balorazio pertsonalak erkatuz. Ondoren, hainbat ekoizpen aukeratuko dira (adibidez, bost) eta zuzenketa bikoitza egingo da. Zuzenketa bikoitz independente honetan erabateko adostasuna lortu bada, banakako zuzenketa fasera igaroko da.

- b) Ikasleen ekoizpenen banakako zuzenketa.

Aurreko fasea amaitu ondoren, irizpide estandarrak erabiliz, ikasleen ekoizpen guztiak zuzenduko dira. Zuzenketa honetan ikasle bakoitzaren eta, oro har, ikastaldearen indarguneak eta ahulguneak zehaztuko dira.

Galdetegien zuzenketa

Galdetegien zuzenketak ez du zailtasun handirik irakasleentzat. Gurasoengandik, ikaslearengandik eta tutorearengandik datorren informazioa taula batean bateratuko da, aztertutako aldagaien ikuspegi bateratua izateko.

9. Txostena prestatzea

Ebaluazio diagnostikoak txosten indibidualak emango ditu, probetan, galdetegietan eta behaketa-eskaletan lortutako emaitzen arabera, ikasle bakoitzaren egoera biltzeko. Txostenak hiru zati izango ditu. Lehen zatiak proben eta galdera-sorten emaitzei buruzko informazioa jasoko du, laburki. Bigarren zatian, tutoreak proben emaitzak baloratuko ditu, ikaslearen zikloan zehar bildutako informazioa kontuan hartuz. Hirugarren zatian, tutoreak hurrengo ziklorako orientabideak txertatuko ditu, gurasoentzat nahiz Lehen Hezkuntzako hirugarren zikloko tutore eta irakasleentzat balioko dutenak. Hezkuntza Ikuskaritzako Zerbitzuak txosten-eredu bat proposatuko du

Ebaluazio diagnostikoaren emaitzen komunikazioa

LOEren 21. artikulua dioen moduan, ebaluazio diagnostikoa “hezigarria eta orientatzailea izango da ikastetxeentzat, eta informaziozkoa familientzat eta hezkuntza-komunitate osoarentzat”. Artikulu honetan informazio honen hiru hartzaile mota agertzen dira:

- Ikastetxeak.
- Familiak.
- Hezkuntza-komunitatea.

a) Ikastetxeak

Emaitzek funtzio bikoitza izango dute Ikastetxe mailan: ikasle bakoitzarekin xehetasun handiagoz lan egitea, antzemandako beharren arabera, eta hezkuntza-praktika eta programazioak oinarritzeko gaitasunen ildoan hobetzea, hobekuntza-planen bidez.

b) Familiak

Familiak lehen aipatutako hiru alderdiei buruzko informazioa jasoko dute; hau da, ebaluazio diagnostikoen emaitzak, informazio horren erlazioa zikloan zehar bildutako informazioarekin, eta hurrengo zikloan lantzeko proposamena. Horrela, gurasoak gehiago inplikaturiko dira beren seme-alaben heziketan. Hau ere ebaluazioa diagnostikoaren

xedeetako bat da. Emaitzak itzultzea tutoretza lanaren testuinguruan egingo da, ikasturte amaierako gurasoen eta tutorearen arteko elkarriketan.

c) Hezkuntza-komunitatea

Ebaluazio diagnostikoaren emaitza globalak Eskola Kontseiluari adieraziko zaizkio, ikasturteko memoria eta hurrengo ikasturteko UPO aurkezten direnean. UPOn ebaluazio diagnostikoaren emaitzei lotutako hobekuntza-ildoak txertatuko dira.

10. Hobekuntza-plana prestatzea

Zer da hobekuntza-plan bat?

Hobekuntza-plan bat aldaketa-prozesu sistematiko eta etengabekoa da, Ikastetxeak planifikatzen eta garatzen du, eta hezkuntzaren kalitateari mesede egiten dioten alderdiak hobetzea du xede. Lan-esparruak identifikatuz, arlo horiekin zerikusia duten helburuak ezarriz, horiek lanetan gauzatuz, inplikaturako guztien konpromisoaren bidez eta helburuen lorpenak etengabe neurtuz lortzen da hobekuntza.

Hobekuntza-planetan jarrerak eta metodologiak garrantzitsuak dira. Etengabeko hobekuntzaren eta eraginkortasunaren aldeko jarrerarik gabe, zaila izango da hobekuntza-plana burutzea. Dena den, jarrera positiboak, beharrezkoak izanda ere, ez dira nahikoak; plana, planaren garapena eta ebaluazioa lantzeko prozesua markatuko duen metodologia behar da.

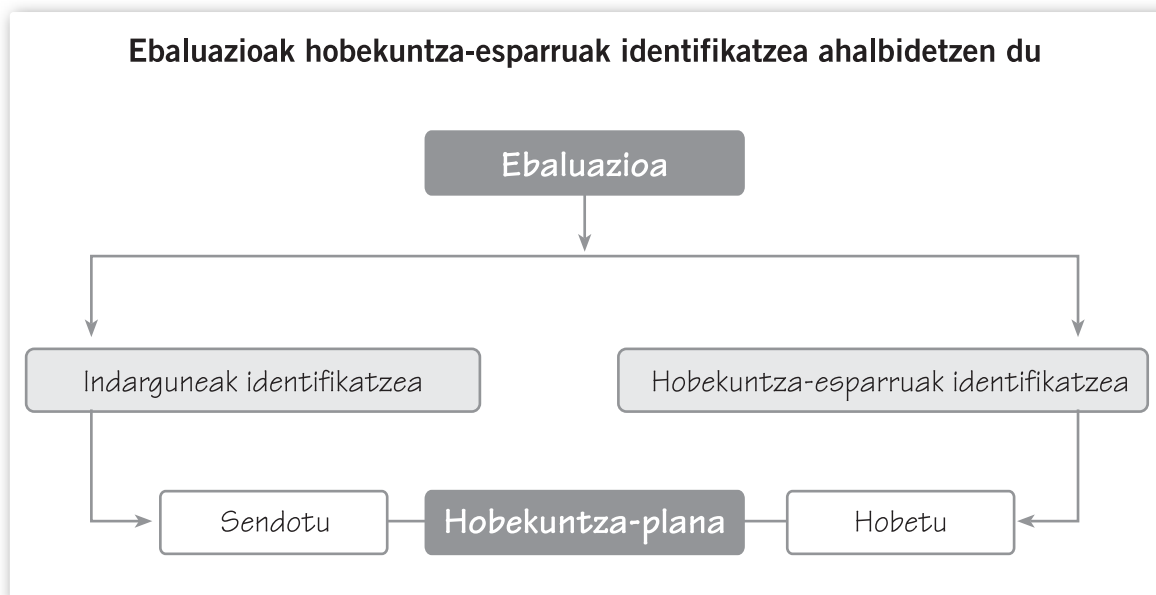
Bereziki, ebaluazioa aipatu behar da edozein hobekuntza-planeko ezinbesteko elementu gisa. Ebaluazioari esker, hobetu nahi diren alderdien berri izan daiteke. Hori gabe, zaila da zer hobetu nahi den eta zergatik hobetu nahi den zehaztea. Oro har, ikastetxeko bizitza osatzen duten alderdien ezagutza subjektibotasunak eta inpresio pertsonalek baldintzatzen dute.

Beraz, ebaluazioa hobekuntza-plan doi eta errealistak ezartzeko ezinbestekoa da. Ebaluaziorik gabe, planek ez lukete oinarri objektibo eta zorrotzik izango.

Ebaluazioak, fidagarria eta onargarria izango bada, neurketan, datu objektiboetan oinarritu behar du. Informazio honetatik abiatuta, balorazio egokiak egin ahal izango dira. Hobekuntza-planek hasierako ebaluazioa izan behar dute abiapuntu, eta lanerako plan berriak bultzatuko dituen amaierako ebaluazioa kontuan hartu behar dute.

Hobekuntza-planean landu nahi diren esparruak zehaztu ondoren, arlo edo esparru horiek ahalik eta objektibotasun handienaz aztertu behar dira, zer alderdik ondo funtzionatzen duten eta, beraz, mantendu eta zaindu behar diren, eta argi eta garbi zer alderdi hobetu behar diren zehazteko.

Hobetzeko esparru garrantzitsuak aurretiko ebaluaziorik egin gabe zehaztea posible bada ere, ebaluazioak praktika egokien ezarpen maila aztertu eta ezagutzea, eta hobetu beharrekoak identifikatzea ahalbidetzen du.

Hobekuntza-plan bat planifikatzea eta garatzea

Behar bat dagoela konturatzean eta behar hori asetzeko neurriak hartzeko jarrera positiboa dagoenean sortzen da hobekuntza-plana. Errealitatearen pertzepzio garbirik ezean, errealitate hori hobetzea komeni dela onartu ezean, planari nekez eutsiko zaio.

Planifikazioan hainbat une bereizten dira:

a) Oinarrizko gaitasunen ebaluazioa

Gutxienez, ebaluazio diagnostikoa osatzen duten alderdiak hartuko dira kontuan. Ikastetxeek, gainera, ebaluazio horretan ez dauden oinarrizko gaitasunekin zerikusia duten beste alderdi batzuk txerta ditzakete. Beraz, beharrezkoa da aurretiko ebaluazioan landuko diren alderdiak zehaztea. Kasu honetan, Hezkuntza Departamentuak ezartzen ditu alderdi hauek Ikastetxe guztientzat, baina ikastetxeek testuinguruaren arabera molda ditzakete eta interesgarriak iruditzen zaizkien beste alderdi batzuekin osa ditzakete.

b) Hobekuntza-esparruak identifikatzea

Indarguneen eta hobekuntza-esparruen diagnostikoak ematen dio amaiera ebaluazioari. Hortaz, beharrezkoa da hobetu behar diren eta hobe daitezkeen alderdiak identifikatzea. Hobekuntza-esparruen interpretazio sinplista baztertu behar da. Ez dira ikastetxean lantzen ez diren alderdiak, helburua modu intentsiboagoan, beste modu batera edo koordinazio handiagoz landu daitezkeen baloratzea da, hori guztia aukera errealen barruan.

c) Hobekuntza-plana lantzea

Hobekuntza-ildoak identifikatu ondoren, tarte jakin baterako plana ezarriko da. Kasu honetan, plana urtero berriki daiteke, ebaluazio diagnostikoen emaitzen arabera. Plan horretan “onarpen maila” edo iritsi nahi den lorpena adieraziko duten helburuak termino kuantitatiboetan markatuko dira. Horrez gain, aurreikusitako jarduerak, egutegia, lan-metodoa eta beste zehaztuko dira.

d) Hobekuntza-planaren garapena

Plana diseinatu ondoren, aurreikusitako ikasturteetan zehar, aurreikusitako hobekuntzak txertatzeko jarduera guztiak burutuko dira. Garrantzitsua da planean jarduera bakoitzaren arduradunak zehaztea, horiek “planari eutsi” diezaioten eta segimendua egin dezaten.

KPBren bileretan planaren garapena nola doan eta aurreikusitako helburuak lortzen ari diren aztertuko da.

e) Hobekuntza-planaren segimendua eta ebaluazioa

Ikasturte bakoitzaren amaieran, KPBk planaren garapen maila neurtuko du eta hurrengo ikasturterako neurriak erabakiko ditu.

Oinarrizko gaitasunen hobekuntza-planen ildoak

Planek hobekuntza-ildo hauek izango dituzte:

- a) Irakurmena eta irakurtzeko ohiturak hobetzea (Ikastetxeko irakurketa-plana hobetzea).
- b) Testu idatzien ekoizpena hobetzea.
- c) Ingeleseko gaitasun linguistikoak hobetzea.
- d) Matematikarako gaitasuna hobetzea.
- e) Eskolako laneko ohiturak eta jarrerak, eta “ikasten ikasteko” gaitasuna hobetzea.
- f) Bizikidetzako-ohiturak eta jarrerak hobetzea.

I. ERANSKINA

**Ulermenezko irakurketa-probaren eredua
(Euskara)**

Atea kox-kox

Egunero bezala, eskolara gindoazen goiz hartan ere, Haritz, Edurne eta hirurok. Neguko goiz hotz bat zen eta polarra sudurreraino jasorik generaman.

Edurne eta Haritz anai-arrebak nire etxeko aldamenen bizi dira. Egunero bezala, hamaiketako eskuan generaman; egunero bezala, motxila bizkarrean; eta korrika eta txirika gindoazen, egunero bezala.

Egunero bezala, eliz ataritik igaro ginen goiz hartan ere; eta, egunero bezala, elizako atean kox-kox jo genuen, itxirik zegoela jakinik ere. Behin Edurnek egin zuen hori, eta grazia egin zigun Haritzi eta niri; harrezkero egunero egiten genuen kox-kox elizako atean hirurok batera, eta barre egiten genuen, eta eskolarantz jarraitzen genuen gero, egunero bezala.

Goiz hartan, ordea, ez genuen barrerik egin. Atea kox-kox jo genuenean, kriiik! Ireki zen, eta irudi ilun bat agertu zitzaigun aurrean. Eskale baten traza hartu genion. Hura isilik gelditu zen guri begira, eta gu ere bai hari begira.

Nik, orduan, eskua luzatu eta hamaiketako egiteko neraman ogitartekoa eskaini nion.

- *Eskerrik asko* -eta hartu egin zidan, irribarrez. Jiratu eta eskolarantz abiatu ginen lasterka.
- *Zaudete pixka batean* -deitu zigun atzetik-. *Neuk ere badut zer bait zuentzat.*

Koaderno zahar bat atera zuen poltsikotik, eta orri bat kendu zion, guri eskaintzeko. Edurnek hartu zion, eta gure bideari ekin genion.

Han jartzen zuena eskolarako bidean irakurri genuen. Poema bat zen:

*Pisu handia du nire bihotzak
eta elizako kanpaitik zintzilik jarri dut
atseden pittin bat hartzeko.*

Hurrengo goizean elur bustia ari zuen, iparreko haize hotzak astindua. Edurne, Haritz eta hirurok zuzen-zuzenean joan ginen eliz atarira, kox-kox egitera; eta atea ireki zen.

- *O! Atzoko haurrak, berriro!* -eta irribarrez poztu zitzaion aurpegia eskalari.

Egun hartan hirurok eskaini genizkion geure ogitartekoak, baina batena besterik ez zuen onartu, Haritzena.

- *Aski dut batekin* –esan zigun.

Eta bere koaderno zaharra atera zuen gero; orri bat erauzi eta Haritzi eman zion. Gero, joateko keinua egin zigun.

- *Hotza sartzen da.*

Orri hartan ere poema bat zegoen idatzirik.

Eskola orduetatik kanpo ez ginen ausartzen elizako atean kox-kox egitera, jende asko ibiltzen baitzen inguruan. Hurrengo goizera arte itxaron beharra geneukan, nahiz eta gizon hura berriro ikusteko irrika bizian egon.

Eta iritsi zen hurrengo eguna ere, epela eta eguzkitsua. Goizean hirurok bildu ginenean, Edurnek ogitarteko handi-handi bat zekarren eskuan:

- *Gaur niri hartuko dit* –esan zigun, pozik.

Lasterka iritsi ginen eliz atarira. Kox-kox! kox-kox! kox-kox! Hiru bider jo genuen atea, hirurok batera. Ez zigun inork ireki.

- *Begira lurrean!* –esan zuen Haritzek.

Bazter batean txukun-txukun, eskalearen koaderno zegoen. Azalean “*Nire laguntxoentzat*” jartzen zuen.

Ireki, eta hauxe zioen azalaren beste aldean:

Laguntxo maiteok:

Iritsi zait joateko garaia. Pena da zuekin gehiago mintzatu gabe joan behar izatea, baina bideari zor natzaio, erromesa bainaiz. Bai, erromesa naiz, Done Jakue bidea egin eta etxera noa. Bidean eguraldi hotzak eta euriak harrapatu ninduten, eta, erdi gaixorik, eliza honetan aurkitu nuen babesa. Orain hobeto nago, eta berrindarturik, zuen ogitartekoei esker. Giroa ere gozatu du, eta bideari ekin behar diot. Zuen ogitartekoak zeruko janari izan dira niretzat; ordainetan, har ezazue nire koadernotxo zahar hau. Bidean idatzi ditudan zenbait poema eta ipuin daude hor. Atsegin izango ahal zaizkizue! Horixe litzateke niretzat pozik handiena.

Ematera ausartu ez nintzen besarkada bana opa dizuet.

Erromesa

Erromesa (*Atea kox-kox* liburutik). LHko 2. ziklora egokitua.
Juan Kruz Igerabide. Marrazkilaria: Jesús Lucas. Elkar

1. Nortzuk dira eskolara zihoazen haurrak? Nola dute izena?

.....

2. Zergatik daramate polarra sudurreraino?

.....
.....

3. Zer da kox-kox egitea?

- A Kosk egitea, hozka egitea
- B Eskolan piper egitea, eskolara ez joatea
- C Atea jotzea, atean kan-kan egitea
- D Jolastea

4. Neska-mutikoek, non egiten dute kox-kox?

- A Elizako atean
- B Edurneren etxeke atean
- C Haritzen etxeke atean
- D Eskolako atean

5. Zergatik hartu zuten kox-kox egiteko ohitura?

.....
.....
.....

6. Goiz hartan, nork ireki zien atea?

- A Erromesak
- B Traza txarra duen andereño zahar batek
- C Gizon ilun eta beltz batek
- D Eskolako atezainak

7. Erromesa ibilaldi bat egitetik zetorren. Zein zen ibilbide hori?

- A Pirinioetako ibilaldia
- B Herriz herriko ibilaldia
- C Done Jakue bidea deitzen den ibilbidea
- D Iruñetik Xabierko gaztelura doan ibilaldia

8. Umeek erromesa aurkitzen dutenean, zer eskaintzen diote?

- A Arropa, hotzik ez pasatzeko
- B Hamaiketakoa egiteko ogitartekoa
- C Aterkia, euritik babesteko
- D Poemak idazteko koadernoak

9. Zer esan nahi “Hiru bider jo genuen atea” esaldiak?
- A Behin bakarrik jo zutela atea
 - B Hiru aldiz jo zutela atea
 - C Sei aldiz jo zutela atea
 - D Bederatzi aldiz jo zutela atea
10. Han, lurrean umeei utzi dien koadernoan, irekiz gero, zer aurkituko dugu?
- A Mapa bat, Done Jakue bidearena
 - B Poemak eta pasadizoak
 - C Ipuin barregarriak
 - D Koloretako marrazkiak
11. Zertarako utzi die “Nire laguntxoentzat” izenburua duen gutuna?
- A Azkeneko gauean aspertuta zegoelako
 - B Umeei izan duten jarrera eskertzeko
 - C Beste noizbait elkarrekin ogitartekoren bat jateko
 - D Gutxi lagundu ziotela adierazteko
12. Zer iruditzen zaio erromesari umeei goizetan berarengana joatea?
- A Atea jotzerakoan asko molestatzen dutela
 - B Beren jolasekin molestatzen dutela
 - C Laguntzera doazela
 - D Berrikeretan dabiltzala
13. Umeei izan zuten jarrera egokia al da?
- A Bai, ahal zutena egiten saiatu zirelako
 - B Bai, txanpon bana ematen ziotelako egunero
 - C Ez, gehiago egin eta beren etxera eraman behar zutelako lo egitera
 - D Ez, ogitartekoa bai, baina, arroparik eta dirurik ez ziotelako ematen
14. Horrelako kasurik gerta al daiteke benetan?
- A Ez, Done Jakue bidea ez baita existitzen
 - B Ez, erromesek poemak idazten ez dakitelako
 - C Bai, badirelako Done Jakue bidea egiten duten pertsonak
 - D Bai, umeei suerte handia izaten dutelako beti, edo ia beti
15. Erromesak “zeruko janaria” aipatzen duenean, zer esan nahi du?

.....

.....

.....

16. Denboraren arabera ordenatu 1etik 5era testuaren zati ezberdin hauek:

	Egunero bezala
	Laguntxo maiteok
	Besarkada bana opa dizuet
	Kox-kox! Kox-kox! Kox-kox!
	Gaur niri hartuko dit

17. Zein bestelako izenburu jarriko zenioke narrazio honi?

- A Itxura txarreko erromesa
- B Done Jakue bidea egiten duten erromesak
- C Poemak egiten zituen erromesa
- D Erromes ilunaren istorioa

18. Laburtu gertatutakoa bizpahiru lerrotan.

.....

.....

.....

Mendukilo

Leize turistikoa Cueva turística

Mendukilo leizea Aralar mendiaren barruan dago, Astitz izeneko herriaren ondoan.

Urte askotan animalientzako ukuilu gisa erabili zen. 2005etik aurrera bisitariak hartzeko prestatu zen.

Leizearen barruan haitz-egiturak ikus daitezke: estalaktitak, estalagmitak, eta urak sorturiko pasabideak.

Leizeko bisita:

- Puntualtasuna oso garrantzitsua da.
- Bisita 60 minutukoa da.
- Leizeko tenperatura 8°C-takoa da.
- Hotzari aurre egiteko arropa egokia ekartzea gomendatzen da.
- Oinetako egokiak erabiltzea gomendatzen da (ezin da takoidun zapatekin ibili).

Argibideak:

Harrera etxea

Aparkalekuaren ondoan dago. Bertan erosten dira sarrera tiketak, eta ikus-entzunezko bat eta kobazuloaren maketa bat ere ikus daitezke.

Taldeak

Bisita bakoitzeko 50 bisitari gehienez.

Sarreraren prezioak

- Haurrak (3 urte azpikoak, beren laguntzaileen ardurapean) Doan
- Jubilatutak 5 €
- Taldeak (gutxienez 15 bisitari) 5 €
- Ikastetxeak (bisita berezia eta egokitua)..... 5 €
- Ikastetxeak (liburuxkarekin) 6 €

19. Non dago Mendukilo leizea?

.....

20. Zenbat denbora behar da leizearen barrualdea ikusteko?

.....

21. Leizea bisitatzean, zergatik gomendatzen da hotzari aurre egiteko arropa eramatea?

- A Barruan ura erortzen delako.
- B Barruan tenperatura baxua dagoelako.
- C Haitz asko dagoelako.
- D Bisitak luze jotzen duelako.

22. Zergatik ezin da takoidun zapatekin joan?

- A Zorua irregularra delako.
- B Hotz handia egiten duelako.
- C Asko ibili behar delako.
- D Leizean ura dagoelako.

23. Leizearen inguruko argibide gehiago izateko, barrualdea ikusteaz gainera, zer egin daiteke gehiago?

.....
.....
.....

24. Zergatik da garestiagoa ikastetxeko sarrera (liburuduna) ikastetxeko sarrera (bisita bereziarekin eta egokituarekin) baino?

.....
.....
.....

25. Esan ezazu “Leizeko bisita”atalean zer gai lantzen diren:

- A Arropa egokia.
- B Sarreren salneurriak
- C Leizearen tamaina.
- D Bisitaren denbora.

26. Zure herritik Mendukilora nola joan jakin nahi duzu. Testuko zein zatitan aurkituko duzu informazio hori?

.....
.....
.....

27. Zein da irakurri berria duzun testuaren izenburua?

- A Leizeko bisita
- B Argibideak
- C Non gaude?
- D Mendukilo

28. Zer da irakurri berria duzun testua?

- A Leize batean gertatu den zerbaiti buruzko berria.
- B Leize batean ibiltzeko jarraibideak.
- C Leize bat bisitatzeko argibideak.
- D Leize batean gertatutako istorio bat.

29. Ikastetxean arlo batzuk lantzen dituzu. Leizera egin duzun bisitaldian ikasi duzunak zein arloekin du zerikusia?

- A Matematikarekin.
- B Ingurunearen ezaguerarekin.
- C Hizkuntzarekin.
- D Gorputz Hezkuntzarekin.

30. Ikasgelako lagun guztiak joanez gero bisitara, sartuko al zarete denak batera leizean? Zergatik?

.....
.....
.....

31. Noiztik bisita daiteke leizea?

- A 2005etik hona.
- B Azken 3 urte honetan.
- C Azken 5 urte honetan.
- D Azken 20 urte honetan.

32. Zein da Mendukilotik hurbilen dagoen herria?

.....
.....
.....

33. Zure ustez, zertarako balio dute testuko argazkiek eta mapak?

- A Informazioa zabaltzeko.
- B Hutsuneak betetzeko.
- C Nafarroako paisaia erakusteko.
- D Leizeko ibilbidea erakusteko.

II. ERANSKINA

**Ulermenezko irakurketa-probaren eredua
(Gaztelania)**

La mejor abuela del mundo

La abuela no es pobre. Tiene una casa hecha de bloques de cemento, las ventanas no tienen cristales, pero tienen puertecillas de madera que la abuela cierra por las noches o cuando llueve. La casa tiene cuatro habitaciones y en las paredes cuelgan muchos cuadros que ha pintado mi tío Miguel; son muy bonitos y él dice que algún día los venderá.

En la parte de afuera, la abuela tiene muchas flores, así que la casa está muy bonita. Claro que lo mejor de todo es que la abuela es la dueña de la casa y del terreno donde está. Guarda los documentos que lo dicen en una caja de hierro debajo de su cama; sabe muy bien lo que dicen porque una persona de su confianza se los leyó, y nadie, gracias a Dios, puede quitarle a la abuela su casa ni el terreno que la rodea.

La casa de la abuela es grande, pero está bastante llena de gente, porque mis tres tíos que no están casados viven con nosotros, y también alguna de mis cinco tías casadas y sus hijos vienen a veces a quedarse durante un tiempo.

La cosa es que si alguien de la familia se queda sin trabajo o se pone enfermo, o no se lleva bien con su marido o tiene cualquier problema, se vienen a vivir con la abuela. Ella se ocupa de todo el mundo hasta que el que sea puede arreglárselas por su cuenta.

La abuela se gana la vida vendiendo arroz con leche en el mercado grande, donde la gente va a cada día a comprar cosas de comer. El arroz con leche que hace la abuela es especial: no se come con cuchara, se bebe caliente en un vaso. Es un líquido espeso y dulce, y se le pone mucha canela. Nadie en el pueblo sabe hacer un arroz con leche como el de la abuela. Se levanta a las cinco de la mañana para hacerlo. Ha hecho esto mismo desde que tenía trece años.

Mi vida en casa de la abuela no era tan mala. Jugaba al fútbol en la calle con mis primos y los otros chicos de la vecindad. Mi tío Rodolfo me enseñó a dar saltos mortales hacia adelante y hacia atrás y mi tío Miguel me dejaba algunas veces pintar con sus pinturas. Algunas pocas veces salía a pasear con mis tías como antes hacía con mi madre.

Y otra cosa que también hice fue ayudar a mi abuela a vender arroz con leche en el mercado. Aprendí a servirlo, a cobrarlo y a devolver el cambio, y también a vigilar que nadie se fuera sin pagar cuando la abuela estaba distraída.

Después que trabajé unos cuantos días con la abuela, ella me dijo que estaba preparado para tener un negocio por mi cuenta. Me compró un equipo de limpiabotas y una banqueta para que se sentaran los clientes y me enseñó a limpiar zapatos.

Lustré muchísimos zapatos y muy pronto ya me estaba ganando un dólar diario. Los hombres sólo ganan dos dólares al día, de modo que yo no lo estaba haciendo nada mal.

Sólo había una cosa que, a veces, me hacía sentirme un poco triste, y era cuando veía que pasaban cerca de mí chicos que iban a la escuela. Yo me pasaba el día entre el polvo, manchado de betún, y ellos iban limpios y bien pinados con sus lápices y sus cuadernos camino de sus clases.

Hay muchos chicos que no van a la escuela porque sus padres quieren que trabajen. La ley dice que todos los chicos deben ir a la escuela hasta que cumplan los doce años; pero la verdad es que no hay sitio para todos, así que nadie obliga a los chicos a ir. Quería pedirle a mi abuela que me dejara ir a la escuela, pero me daba miedo pedirselo. Temía que me dijera que no. Porque entonces yo me daría cuenta de que no me quería por mí, sino porque estaba ganando dinero para ella.

Después acabé por decirme que mi abuela era buena; que ella no tenía la culpa de tener más necesidad de dinero que yo de escuela; al final decidí que no necesitaba la escuela para nada, que yo sólo aprendería a leer.

Preguntaba a mis clientes qué letras eran las que aparecían en los letreros de los carteles; muy pronto ya pude leer: COCA-COLA, BANCO DE GUATEMALA, OFICINA DE TURISMO, y hasta lo que estaba escrito debajo de la foto del pueblo.

Cuando se me acabaron los carteles de los alrededores, alguien me dio un periódico y los clientes me ayudaron.

Y finalmente decidí que no tenía más remedio que hacerlo, quiero decir preguntarle a mi abuela lo de ir a la escuela.

*Ann Cameron (2004). "El lugar más bonito del mundo".
Alfaguara. Adaptación*

1. ¿Cómo es la casa de la abuela?

.....
.....
.....

2. ¿Qué tienen de especial las ventanas de la casa?

.....
.....
.....

3. ¿De qué manera gana el dinero la abuela para mantener a la familia?

.....
.....
.....

4. ¿A qué se dedica el tío Miguel?

- A A dar clases
- B A cuidar el jardín
- C A limpiar zapatos
- D A pintar cuadros

5. ¿Cómo se toma el arroz con leche que hace la abuela?

.....
.....
.....

6. ¿Por qué nadie le puede quitar la casa y el terreno a la abuela?

- A Porque viven muchas personas en la casa.
- B Porque la abuela tiene mucho carácter.
- C Porque tiene los documentos de la propiedad.
- D Porque ha vivido muchos años en ella.

7. ¿Cómo era la vida del niño protagonista de la historia?

- A Feliz, tenía todo lo que quería.
- B Infeliz porque no vivía con sus padres.
- C Desgraciada porque tenía que trabajar.
- D No era muy mala, su familia se preocupaba por él.

8. ¿Por qué cree que hace bien su trabajo de limpiabotas?

- A Porque le daban buenas propinas por su trabajo.
- B Porque ganaba la mitad de lo que ganaba un hombre.
- C Porque su abuela le había enseñado muy bien el trabajo.
- D Porque los clientes se iban contentos con los zapatos limpios.

9. ¿Cuál era su mayor ilusión?

- A Ganar mucho dinero.
- B Tener su propio negocio.
- C Poder ir a la escuela.
- D No tener que trabajar.

10. Copia una frase del texto por la que sabemos que la abuela no sabe leer.

.....
.....
.....

11. Numera las siguientes frases según el orden de la historia:

- A Aprende a leer los letreros de los carteles con ayuda de los clientes.
- B Decide preguntar a la abuela a ver si puede ir a la escuela.
- C Ayuda a la abuela a vender arroz con leche en el mercado.
- D La abuela le compra lo necesario para que trabaje de limpiabotas.

12. ¿Cómo termina la historia para el protagonista?

- A Consigue ir a la escuela y aprende a leer.
- B Dice a su abuela que quiere ir a la escuela.
- C Ahorra dinero para que la abuela no trabaje más.
- D Decide olvidarse de la escuela y aprender a leer él solo.

13. Sustituye la palabra subrayada por otra de significado parecido.

“El arroz con leche que hace la abuela es especial.”

“El arroz con leche que hace la abuela es _____.”

14. ¿Qué tiene la casa de la abuela que la hace diferente de un piso de ciudad?

.....
.....
.....

15. ¿Crees que la vida del niño de la historia se parece a la tuya? ¿Por qué?

.....
.....
.....

Guardianes del rebaño

Desde la Prehistoria, los pastores comprendieron que el perro podía ayudarles a vigilar los rebaños. Los dos juntos forman un equipo.

Un defensor sin igual

El perro es un pariente lejano del lobo. En la naturaleza, los lobos viven en manadas dirigidas por un lobo dominante. El perro ha conservado ese instinto. Pero, para él, su jefe es el amo. Como el que lo alimenta es el hombre, poco a poco ha aprendido a defender el territorio y los bienes de su amo.

Un buen centinela

El perro tiene una vista regular y distingue mal los colores. Pero ve un poco por detrás de él, ve bien de noche y percibe muy bien los movimientos. Estas cualidades le son muy útiles para vigilar él solo un rebaño de 300 ovejas.

Un excelente sistema de alarma

El perro oye sonidos que su amo no puede captar. Los científicos creen que oye cuatro veces mejor que el hombre. Eso permite al perro pastor detectar a un animal salvaje que se acerque al rebaño y dar la voz de alarma.

Una inteligencia sorprendente

El collie de la frontera es un perro pastor famoso por su inteligencia. A los 3 años, comprende más de veinte órdenes. El pastor lo dirige con la palabra y también por medio de silbidos. A 200 metros de distancia, puede ordenarle que reúna al rebaño y lo lleve junto a él.

Collie de la frontera

El perro que camina delante del rebaño, junto a su amo, es un gran pirineo. Es un perro muy fuerte, que protege a las ovejas de los ataques de los lobos o de los perros asilvestrados. Por detrás del rebaño, un *collie* de la frontera reúne a las ovejas

17. ¿De qué animal es pariente el perro?

.....

18. Escribe el nombre de dos clases de perros pastor.

.....

19. ¿Cuál es el perro que sigue a las ovejas por detrás y reúne el ganado?

.....

20. ¿Cómo es la vista del perro? Señala las respuestas correctas.

- A Ve a larga distancia.
- B Puede ver hacia atrás.
- C Detecta los movimientos.
- D Distingue con dificultad los colores.

21. ¿Cuál de estos títulos sería adecuado para el texto que has leído?

- A Los enemigos del rebaño.
- B Tipos de perros pastores.
- C El rebaño y los perros.
- D Los protectores del rebaño.

22. Escribe el título del apartado donde se explica como es el oído del perro.

.....

23. ¿Por qué el perro Gran Pirineo suele ir delante del rebaño?

- A Porque es el preferido del pastor.
- B Porque conoce los pastos de las montañas.
- C Porque es del color de las ovejas y despista.
- D Porque es fuerte y protege a las ovejas.

24. ¿Cómo se comunica el pastor con el collie? Señala las respuestas correctas.

- A Con la mirada.
- B Con gestos.
- C Con la palabra.
- D Con silbidos.

25. ¿Cómo se las arregla el collie para reunir a las ovejas?

.....
.....
.....

26. ¿Cuáles son los mayores enemigos de las ovejas?

.....
.....
.....

27. ¿En qué se parecen un perro pastor a un perro de compañía? Señala las respuestas correctas.

- A Son obedientes.
- B Viven en libertad.
- C Protegen a su dueño.
- D Su enemigo es el lobo.

28. Sustituye la palabra subrayada en la frase por otra de significado parecido.

Los guardianes del rebaño.

Los del rebaño.

29. Copia la introducción del texto.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

30. ¿Piensas que es adecuado tener en un piso de ciudad un perro del tipo de los que aparecen en el texto? ¿Por qué?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

III. ERANSKINA

Testuen ekoizpen-probaren eredua

Ariketaren deskribapena

Liburuaren festa ospatuko dugu laster ikastetxean. 4.eko ikasleek ere parte hartuko dugu: 3.eko ikaskideei guk geuk asmaturiko eta idatziriko ipuinak irakurriko dizkiegu ozenki. Ondoren, liburu batean argitaratuko ditugu. Liburu hori etxez etxe ibiliko dugu, gure guraso eta anai-arrebek irakur ditzaten: gure liburu bidaiaria izanen da!

Idazten hasi aurretik gidoi bat egin behar duzu, zure ideiak antolatzeko:

- Erabaki ezazu zein lagun, animalia edo gauza izanen den idatzi behar duzun ipuineko protagonista: nola deitzen den, nolakoa den, zer falta zaion, zer gustatzen zaion, bakarrik edo lagun artean dagoen, norekin... Erabaki noiz eta non izanen den ekintza.
- Idatz ezazu zer egin duen, zer gertatzen zaion, zein arazo duen, norbaiti kontatzen ote dion, norbaitek laguntzen dion edo berak beste norbaiti laguntzen dion, gustatzen ote zaion egiten duena, eta zergatik...
- Pentsa ezazu nola konpon daitekeen hori guztia eta zein izan daitekeen zure historiaren bukaera: zer egiten duen azkenean edo zer gertatzen zaion, pozik edo triste dagoen...

Idatz ezazu zure gidioa

Oraindik ez dut bukatu

Idatzi duzu honezkero ipuina. Irakasleari eman aurretik, eta batez ere, 3.ekoei eman aurretik, berrikusi ezazu idatzi duzuna eta erantzun egiezu galdera hauei, BAI edo EZ biribilduz. Zure ustetan zerbait ez badago ongi, zuzen ezazu.

- Zure ustez, gustatuko zaie ipuin hau 3.ekoei?

BAI

EZ

- Zure ustez ongi ulertuko dute historia zuk ozen irakurtzen duzunean?

BAI

EZ

- Zure testuak gutxienez ere hiru zati ditu?

BAI

EZ

- “Hasieran”, “gero”, “beranduago”, “biharamunean”, “azkenean”... hitzak erabili dituzu?

BAI

EZ

- Pertsonaien arteko elkarriketaren bat idatzi baduzu, gogoratu zara marratxoa edo marra luzea jartzeaz?

BAI

EZ

- Zure ipuinean galdera eta harridura markak daude?

BAI

EZ

- Kontuan izan dituzu marjinak idazterakoan?

BAI

EZ

- Lerro bukaeran ongi zatitu dituzu hitzak, hala behar izan duzunean?

BAI

EZ

- Ortografi a berrikusi duzu?

BAI

EZ

- Gustatzen zaizu idatzi duzun historia?

BAI

EZ

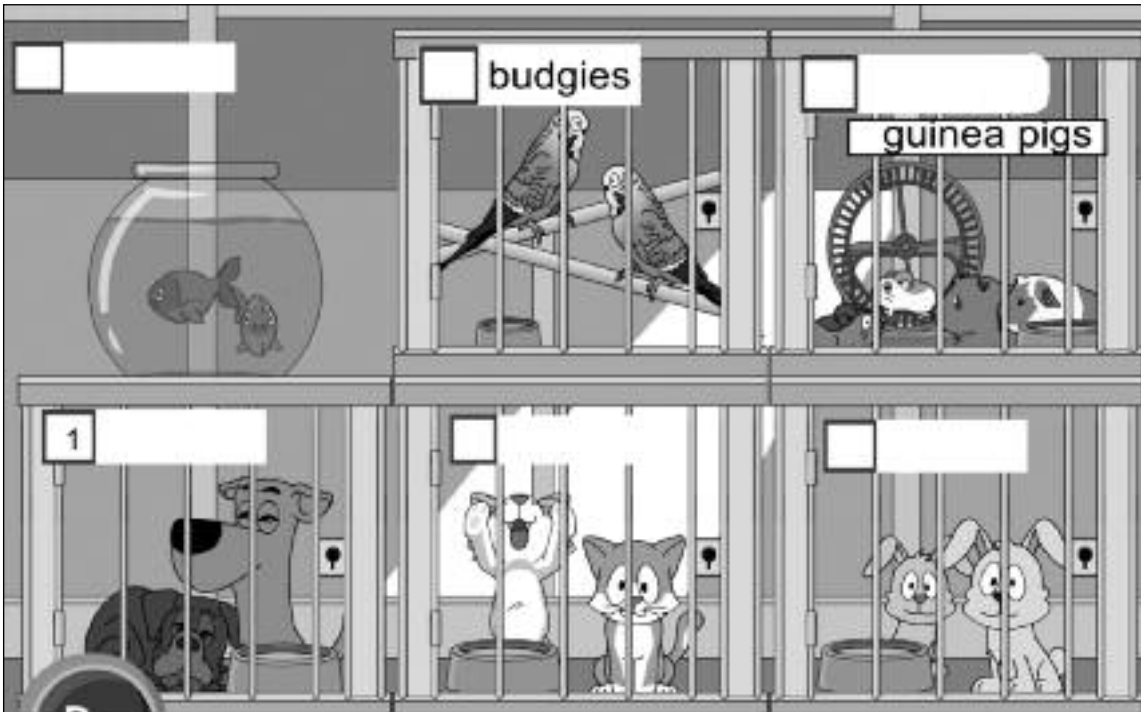
IV. ERANSKINA

Ingeleseko probaren eredia

Listening Comprehension test

(El texto oral se puede localizar en w.w.w.pnte.cfnavarra.es/Evaluación y calidad)

1. Write down on their corresponding labels the name of the animals that live in the shelter as in the examples.

2. In what order are they mentioned? Write down numbers from 2 to 6 in every label above as in the example.

3. Which of the family members speaks more than the others?

- A the baby.
- B the father.
- C the mother.
- D the daughter.
- E the son.

4. Which of the following sentences sums up the text better?
- A It is a description of some of the animals that live in the animals shelter.
 - B It says a lot of different things about different animals.
 - C The family Good wants a pet and each of them describes a different one.

5. Which of the animals mentioned in the text cannot be really a pet?

.....

.....

.....

6. Why?

Because.....

7. Complete the following table as in the examples.

Animals	They are described positively as	They can (2 verbs at least)
Dogs	Great pets	fetch and carry
Rabbits		
	cool pets	climb and slide
Cats		

You listened to the Goods talking about pets.

We are going to make a book of pets. Each of you will write about his or her favourite pet.

Draw your favourite pet in the box below. Do it quickly, you have only 2 minutes for it.

<i>My favourite pet</i>

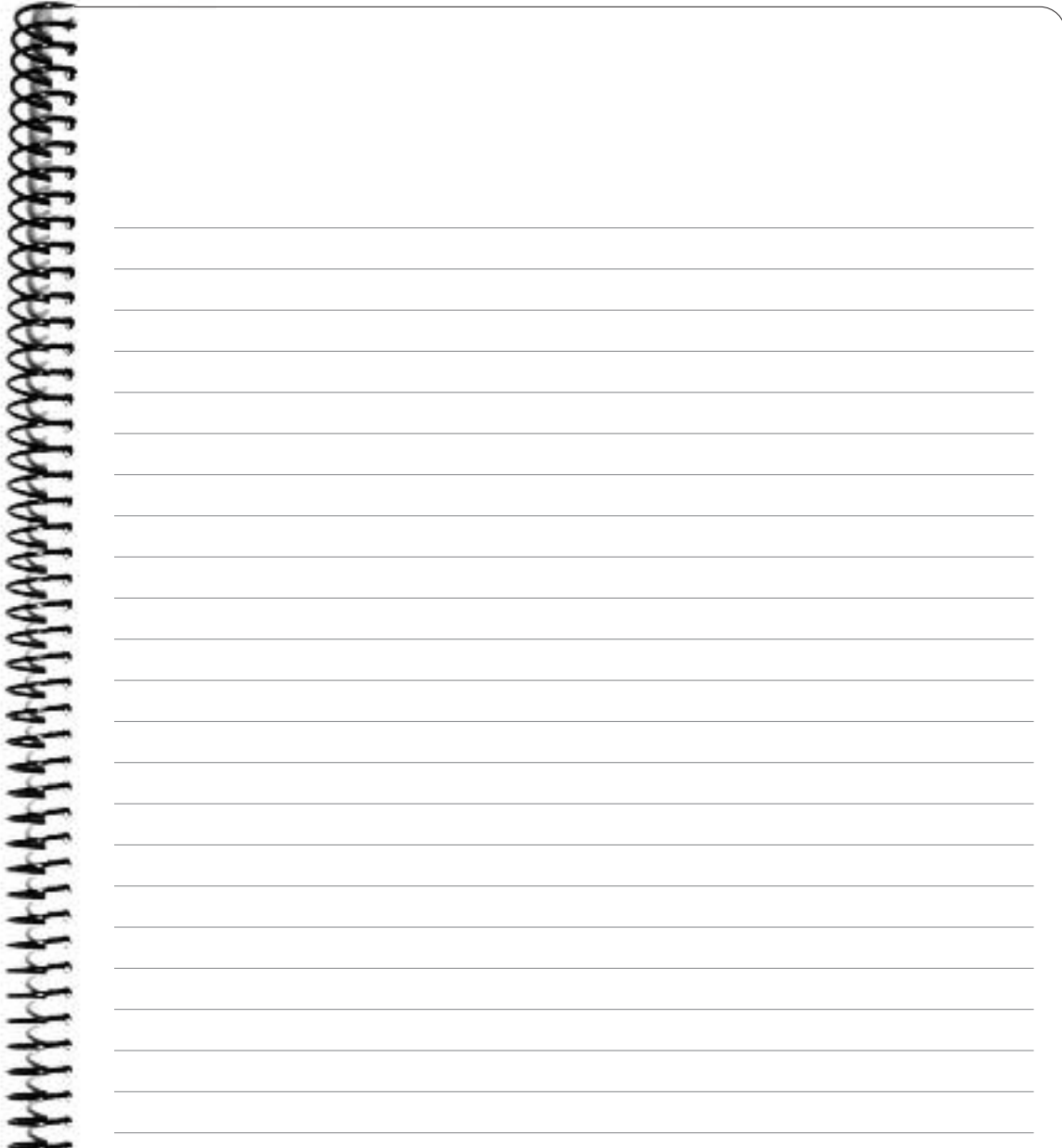
Think about your favourite pet.

<ul style="list-style-type: none">• Is it big or small?• What colour is it?• What does it do?• What's its name?• What does it like?• Has it long or short legs?• Is it kind, funny, happy?• What's it doing now?	Write your notes here.
---	------------------------

Write your description on the other side.

YOUR PAPER

Write your final version on this page.

A spiral-bound notebook page with a metal spiral binding on the left side. The page is ruled with horizontal lines, providing space for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

Revise your text.

- Can the reader imagine your pet?
- Did you answer most of the previous questions?
- Is the description detailed?
- Is it ordered?
- Did you write something funny, amusing, sad...?
- Did you write in complete sentences?

The Lucky Seed

(The British Council/ Spring Gardens 2003)

A long time ago, a farmer took a big bag of seeds to sell at the market.

Suddenly, his cart's wheel hit a big stone. Bump!

One of the seeds fell out of the bag and onto the hot, dry ground.

- "I'm scared," said the seed. "I need to be safe under the soil."

"It's very hot here. I need to get into the ground."

Just then a buffalo walked on the seed, and pushed it into the ground.

- "Here I am. Lucky me! But I'm thirsty," said the seed. "I need some water to help me grow."

Just then it started to rain.

"Oh, thanks. Thank you, cloud. I'm not thirsty any more. Thanks again."

The next morning, the seed had a little green shoot. All day it sat in the sun and grew taller and taller.

- "I'm a little plant, now."

Next day it had its first leaf. This helped it to catch sunlight and grow.

- "How good it is to have these sun rays. Sun bathing is great!"

That evening a hungry bird tried to eat it, but the seed had roots to help it stay in the ground.

- "Go away, bird. Don't try to eat me!"

Many years of sunshine and rain passed. The seed became a plant, and then the plant became a tree.

Today if you visit the countryside you can see the tree. It is big and strong, and now makes seeds of its own.

8. In this text we have...

- A the story of a seed told in a funny way.
- B the story of a farmer and his seed.
- C a lot of information about the growing of a seed told as a story.

9. Write a sentence to explain the fact (information about real things) behind the story, as in the examples.

I need to get into the ground	Seeds need to go into the ground to grow.
"I need some water to help me grow."	Plants need water.
Next day it had its first leaf. This helped it to catch sunlight and grow.	
"How good it is to have these sun rays. Sun bathing is great!"	

10. Why is this story called "The Lucky Seed"?

- A because it was a happy seed.
- B because the little seed became a tall tree.
- C because the bird couldn't eat it.

11. Who speaks throughout the story?

- A We don't know.
- B The seed.
- C The farmer.

12. Write 2 events from the story when the seed was very fortunate as in the example.

- 1. The seed fell out of the bag.
- 2.
- 3.

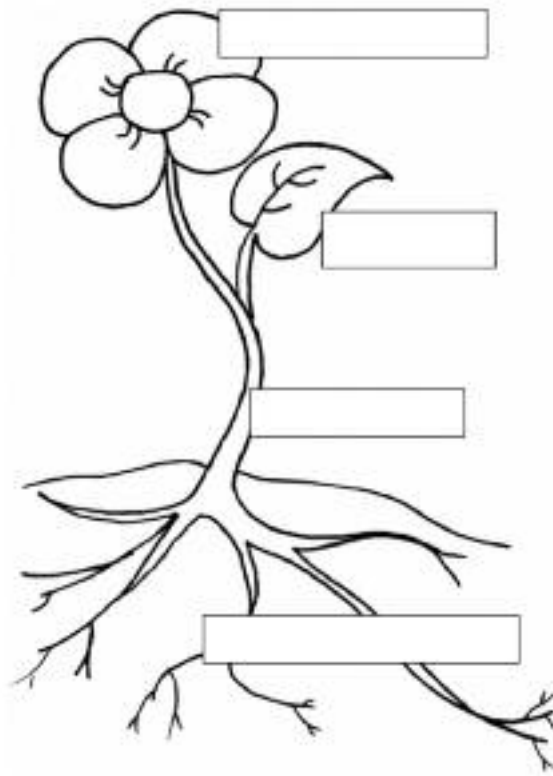
13. To grow into a plant, a seed needs...

- A air and sand.
- B water and soil.
- C birds and buffaloes.

14. Colour the words that are related to plants as in the example.

farmer	seed	thirsty	leaves
tree	buffalo	stone	bird
hungry	eat	root	shoot

15. Label the parts of the plant.

16. What happens to a seed that has no water, nor sun?

.....
.....
.....

V. ERANSKINA

Matematikako gaitasun-probaren eredia

Ostegun goiz batean esnagailuak jo ondoren, Iker jaiki eta jantzi zen. Gero, gosaldu eta bizkar-zorroa hartu zuen eskolara joateko.

1. Erlojuak jotzen duenean 7:40 ageri da. Zer ordu markatzen du?

- A Zazpiak hogeit gutxi.
- B Zazpiak eta erdiak.
- C Zortziak hogeit gutxi.
- D Zortziak hamar gutxi.

2. Ikerrek gosaltzeko esne hutsa hartzen du. Egunero esne aberastuko kutxako 33 cl esne edaten ditu. Gutxi gorabehera, zenbat egunetarako dauka esne kutxa bat?

- A Egun 1erako
- B 2 egunetarako
- C 3 egunetarako
- D 4 egunetarako

ESNEA
1 litro

3. Esne-ontziaren itxura honelakoa da:

- A Piramidearena
- B Errektangeluarena
- C Esferarena
- D Prismarena

4. Zenbat alde, zenbat ertz eta zenbat erpin ditu esne-ontziak?

alde

ertz

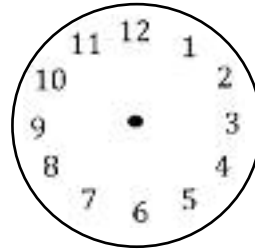
erpin

5. Ikerrek 6 galleta hartzen ditu gosarian; galleta bakoitzak 8 gramo ditu. Kg 1eko kutxa batekin, zenbat gosari egingen ditu?

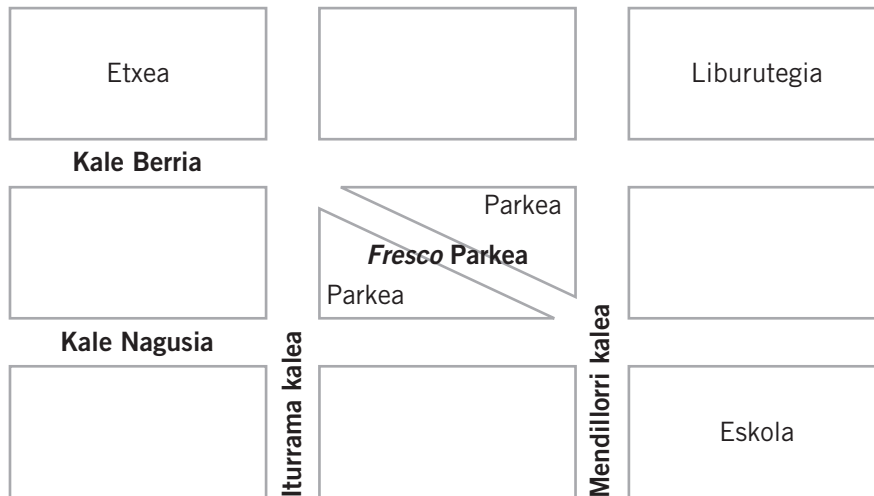

GALLETAK
1 Kg

6. Gosaldu ondoren, Iker etxetik bederatzia hogeita bost gutxitan ateratzen da. Jarri ordu hori erlojuetan.

7. Iker egunero ordu berean ateratzen da etxetik. Oinez joaten da, beti egiten duen moduan, abiadura berean eta gelditu edo atzera egin gabe. Hala ere, gaur ohi baino beranduago ailegatu da. Zergatik gertatu da hori?

Ana, Julen eta beren seme-alabak merkataritza-gunera joan dira arratsalde pasa eta, bidenabar, erosketak egitera.

8. Erosketetarako organ zenbait ontzi daude. Esan zein ontzik duen forma zilindrikoa.

- A Piper lata batek
- B Hortzetako pastak
- C Esne kutxa batek
- D Zereal kutxa batek

9. Julenek hortzetako eskuila bat erosi du. Zer pisu du?

- A 20 gramo
- B 20 litro
- C 20 miligramo
- D 20 mililitro

10. Erabili erregela hortzetako eskuilen etiketa honen diagonalara neurtzeko.

Etiketa honen diagonalaren neurria hau da:

11. Merkataritza-gunera 17:35ean iritsi eta 19:20an atera dira. Zenbat denbora egon dira merkataritza-gunean?

- A 45 minutu
- B 55 minutu
- C Ordu 1 eta 45 minutu
- D Ordu 1 eta 55 minutu

12. Begiratu merkataritza-guneko etxetresna elektrikoen dendan egin duten erosketaren tiketaren zatia.

Ordenagailua	499 €
Inprimagailua	59 €
Xurgagailua	299 €
Irabiagailua	39 €

Gutxi gorabehera, zenbat gastatu dute? (Biribildu tiketeko kopuruak)

..... €

13. Farmazian erositakoa ordaintzeko, Anak diru-zorrotik bi billete atera ditu. Bi billete horiek baturik 50 € baino gutxiago da. Zer billete atera ditu? Idatzi aukera guztiak.

.....

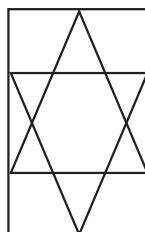
14. Merkataritza-gunean zozketa bat egin dute. Gure aitak esan dit zenbakia bikoitia dela eta zenbaki horren hiru zifraren batura 26 dela. Zer zenbaki atera da zozketan?

.....

15. LCD motako 32"-ko telebista lau baten eskaintza ikusi dugu. Telebistak 792 € balio du. Hau da eskaintza: erosterakoan 192 € ordaindu eta gainerakoa 8 hilabetetan. Zenbat euro ordaindu beharko dugu hilabetero?

- A 123 €.
- B 99 €.
- C 75 €.
- D 24 €.

16. Autora iritsi direnean, aitak bere seme-alabei esan die autoaren anagramari erreparatze-ko. Zenbat triangulu daude anagraman?

Mattinek egunkaria ikasgelara ekarri du eta zenbait lagun jarri gara hari begira.

Begira zer bidaia eskaintzen duten egunkarian

TENERIFE Uztaila 8 egun / 7 gau GG-n Chimisay *** Hotelean PSP Azken prezioa 381 321	
PUNTA CANA Abuztua 9 egun / 7 gau, DB Ríu Taino ^{Luxua} Hotelean PSP Azken prezioa 1023 874	
PSP = Publikoarentzako salmenta-prezioa Prezioak pertsonako. GG: gela eta gosaria DB: dena barne	

17. Mattinen anaia eta bere hiru lagunak Tenerifera joanen dira uztailean. Beherapena kontuan hartuz, zenbat diru aurreztuko dute?

- A 1.524 €.
- B 1.284 €.
- C 240 €.
- D 60 €.

18. Uztailak eta abuztuak 31 egun dituzte bakoitzak. Zer beste hilabetek ditu 31 egun?

.....

.....

.....

.....

.....

19. Mertxe irakasleak esan digu udarako bidaiia bat prestatu behar diogula, gutxi gorabehera 1000 € gastatuz. Esan esaldi hauek egiazkoak edo gezurrezkoak diren.

Egia Gezurra

Mertxe Punta Canara joan daiteke abuztuan (9 gau/7 egun).		
Mertxe bere bi seme-alabekin Tenerifera joan daiteke uztailean (8 egun/7 gau).		
Mertxe bere senarrarekin Punta Canara joan daiteke abuztuan (9 egun/7 gau).		
Mertxe bere senarrarekin eta seme-alabekin Tenerifera joan daiteke uztailean (8 egun/7 gau).		

20. Mattinen osaba-izebek Punta Canara joan nahi dute. Abuztuaren 10ean atera eta 21ean itzuliko dira. Bidaiak 1.748 € baino gehiago kostako zaie. Eman horren arrazoiak.

.....

.....

.....

.....

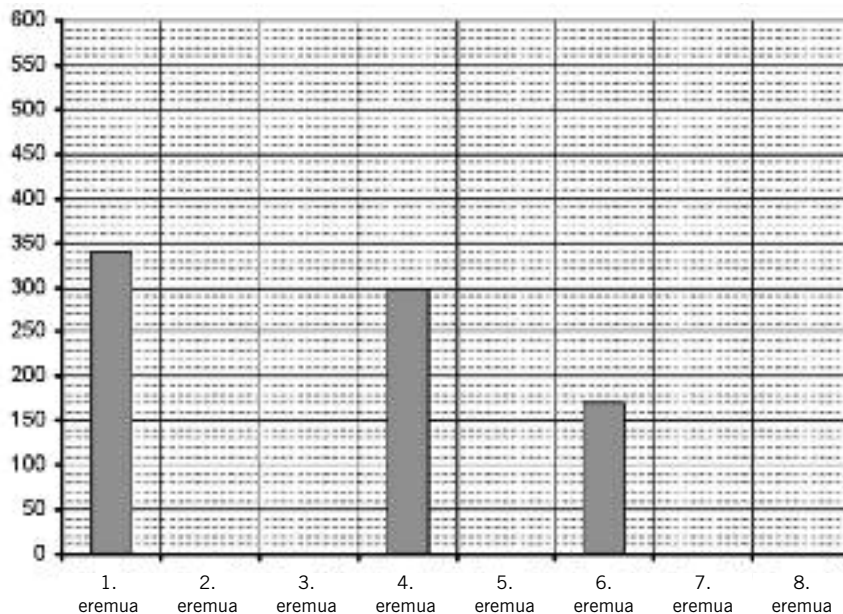
.....

21. Denbora-pasen orrialdean bada ariketa bat. Zuriz dagoen laukitxo bakoitzean idatzi zeinu matematiko egokiak (+ - x) bilatzen ari zaren emaitza lortu arte.
(Zeinu bakoitza behin bakarrik erabil daiteke)

ARITMETIKA			
:	2		5
8	=	15	
↑	8		3

22. Egunkarian bada Nafarroako miruei buruzko berri bat. Taulan eta grafikoan aurreko urtaririlean egindako errolda ageri dira. Bete taulan eta grafikoan falta diren datuak.

1. eremua	Baztan-Bidasoa	
2. eremua	Ultzama-Malloak	312
3. eremua	Pirinioaldea	54
4. eremua	Sakana-Burunda	
5. eremua	Urrotz-Zangoza-Irunberri-Galipentzu	197
6. eremua	Iruña	
7. eremua	Estellerria	577
8. eremua	Hegoaldea	44

23. Mirenen aitonak Renault markako auto bat du. Bere osabak Mercedes bat du (Mercedes hori Fiat baino bi toki beherago dago). Renault markak Fiatek baino gehiago saltzen badu, gehien saldutako autoen zerrendan zer tokitan egonen dira aipatutako marka horiek?

- A Renault 9. tokian, Fiat 7. tokian, eta Mercedes 8. tokian
- B Renault 3. tokian, Fiat 5. tokian, eta Mercedes 7. tokian
- C Renault 5. tokian, Fiat 6. tokian, eta Mercedes 10. tokian
- D Renault 6. tokian, Fiat 7. tokian, eta Mercedes 8. tokian

VI. ERANSKINA

Ikasleentzako galdera-sorta

IKASLEENTZAKO GALDERA-SORTA

Ebaluazio diagnostikoa

Lehen Hezkuntza

Izen-deiturak:

Ikastetxea:

Kurtoa:

Data:

Hezkuntzako Ikuskapen Zerbitzua

Jarraian erantzun beharreko galdera batzuk dituzu. Oso garrantzitsua da erantzuterakoan zintzoa izatea eta galdetu zaizkizun gaiei buruz zuk zeuk zer pentsatzen duzun esatea. Ez dago ez erantzun onik, ez erantzun okerrik; denak ongi erantzunda daude. Zuk esandakoari esker, irakasle tutoreak hobeki ezagutuko zaitu eta lagunduko dizu.

Irakurketa eta ikaskuntza

1. Atsegin duzu irakurtzea?
 - A Bat ere ez
 - B Pixka bat
 - C Zertxobait
 - D Nahiko
 - E Oso

2. Zure ustez, garrantzitsua da ongi eta asko irakurtzea?
 - A Bat ere ez
 - B Pixka bat
 - C Zertxobait
 - D Nahiko
 - E Oso

3. Zergatik irakurtzen duzu?
 - A Irakurtzea gustatzen zaidalako, batez ere
 - B Irakurtzea agintzen didatelako, batez ere
 - C Agintzen didatelako, baina, hala ere, gustukoa dut

4. Zenbat liburu irakurri dituzu ikasturte honetan? (gutxi gorabehera)
 - A Ez dut liburu bakar bat ere irakurri
 - B Liburu bat edo bi irakurri ditut
 - C Hiruzpalau liburu irakurri ditut
 - D Bospasei liburu irakurri ditut
 - E Zazpi edo zortzi liburu irakurri ditut
 - F Bederatzi edo hamar liburu irakurri ditut
 - G Hamar liburu baino gehiago irakurri ditut

5. Zure ustez, nola irakurtzen duzu?
 - A Oso gaizki
 - B Nahiko gaizki
 - C Erdipurdi
 - D Ongi
 - E Oso ongi

6. Ikastetxean irakurtzen duzu?
- A Inoiz ez
 - B Astean behin irakurtzen dut
 - C Astean bitan irakurtzen dut
 - D Astean hiruzpalau egunetan irakurtzen dut
 - E Egunero irakurtzen dut
7. Etxean irakurtzen duzu?
- A Inoiz ez
 - B Astean behin irakurtzen dut
 - C Astean bitan irakurtzen dut
 - D Astean hiruzpalau egunetan irakurtzen dut
 - E Egunero irakurtzen dut
8. Zalantzak dituzunean edo informazioa zabaldu nahi duzunean, kontsulta-liburuak eta hiztegia begiratzen dituzu?
- A Inoiz ez
 - B Noizbait
 - C Noiz edo noiz
 - D Nahiko maiz
 - E Askotan
9. Ikasten ari zaren irakasgaiei buruzko zalantzaren bat duzunean, zer egiten duzu? (aukera bat baino gehiago hautatzen ahal duzu)
- A Irakasleei galdetzen diet
 - B Ikaskideren bati galdetzen diot
 - C Nire ikasliburua begiratzen dut
 - D Beste liburu batzuk begiratzen ditut: entziklopedia...
 - E Interneten bilatzen dut
 - F Etxera itzuli ondoren gure gurasoei edo familiakoei galdetzen diet
10. Zenbat denbora erabiltzen duzu egunero jarduera hauek egiteko?

	Inoiz ez	Ordu erdi	Ordu bat	Bi ordu	Hiru ordu
Telebista ikusten	☐	☐	☐	☐	☐
Bideojokoekin edo ordenagailuarekin jolasten	☐	☐	☐	☐	☐
Jostailuekin nire kasa jolasten	☐	☐	☐	☐	☐
Beste haur batzuekin jolasten	☐	☐	☐	☐	☐
Irakurtzen	☐	☐	☐	☐	☐
Eskolako etxeko lanak egiten	☐	☐	☐	☐	☐
Deus egin gabe egoten	☐	☐	☐	☐	☐

Eskola lana egiteko azturak

11. Gustatzen zaizu ikasgelan ikastea eta lan egitea?
- A Deus ez
 - B Pixka bat
 - C Zertxobait
 - D Nahiko
 - E Asko
12. Oro har, ikasgelan denborari probetxua ateratzen diozu?
- A Deus ez
 - B Pixka bat
 - C Zertxobait
 - D Nahiko
 - E Asko
13. Egunean daramazu arlo guztietan egin beharrekoa?
- A Bi arlo baino gehiagoko lanean atzerapena daukat
 - B Arlo bateko edo biko lanean atzerapena daukat
 - C Lanak egunean daramatzat
14. Etxerako lanak egiten dituzu?
- A Inoiz ez edo ia inoiz ez
 - B Batzuetan egitea ahaztu egiten zait
 - C Beti egiten ditut
15. Ahalegintzen zara ikasgelan esaten dena ulertzen eta ikasten?
- A Deus ez
 - B Pixka bat
 - C Zertxobait
 - D Nahiko
 - E Asko
16. Saiatzen zara ikastetxean arrastoa ez galtzen (ez despistatzen) eta adi egoten?
- A Ikasgelan askotan galtzen dut arrastoa
 - B Nahikoa galtzen dut arrastoa
 - C Noizean behin galtzen dut arrastoa
 - D Ikasgelan beti adi nago
17. Ikasgelan egiteko ematen dizkizuten lanak eta ariketak laster bukatzen dituzu?
- A Ez
 - B Batzuetan
 - C Bai

Materialaren ordena eta zainketa

18. Ahalegintzen zara zure gauzekin (koadernoekin, liburuekin, estutxeekin...) ordenatua izaten?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

19. Zaintzen duzu zure eskolako materiala (koadernoak, liburuak, estutxeak...)?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

20. Zaintzen dituzu ikasgelako eskola-materiala eta instalazioak?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

21. Saiatzen zara ikasgela, korridoreak, jolastokia, etab. ez zikintzen?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

22. Saiatzen zara baxu hitz egiten eta ikasgelan, korridoreetan eta abarretan zalapartarik ez sortzen?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

Lanerako laguntza

23. Irakasleek laguntzen dizute behar duzunean?

- A Ez
- B Batzuetan
- C Ia beti
- D Beti

24. Zure gurasoek eta familiakoek laguntzen dizute behar duzunean?

- A Ez
- B Batzuetan
- C Ia beti
- D Beti

25. Gustura zaude eskolan?

- A Gaizki nago, oro har
- B Batzuetan gaizki nago
- C Ongi nago, oro har
- D Beti ongi nago

Ez bazaude ongi, azaldu zergatik ez zauden ongi eskolan:

.....

.....

.....

.....

Autonomia, parte-hartzea eta taldeko lana

26. Gai zara zuk zeuk bakarrik lan egin eta ikasteko, irakasleek edo zure gurasoek une oro zerbait azaldu edo laguntzeko beharrik izan gabe?

- A Laguntza handia behar dut
- B Laguntza nahiko behar dut
- C Laguntza behar izaten dut, oro har
- D Ez dut laguntzarik behar, oro har
- E Ez dut inoiz laguntzarik behar

27. Gustukoa duzu ikasgelako jardueretan parte hartzea?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

28. Badakizu taldean lan egiten, modu ordenatuan eta lasaian, eta parte hartuz?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

Zure ikaskideak errespetatzea eta elkarbizitza

29. Zure ikaskideek ongi tratatzen zaituzte?

- A Inoiz ez
- B Noizbait
- C Noizean behin
- D Nahiko maiz
- E Oso maiz
- F Beti

30. Saiatzen zara zure ikaskideak errespetatzen eta ongi tratatzen?

- A Inoiz ez
- B Noizbait
- C Noizean behin
- D Nahiko maiz
- E Oso maiz
- F Beti

31. Saiatzen zara helduak eta eskolako irakasleak errespetatzen eta gizalegez tratatzen?

- A Inoiz ez
- B Noizbait
- C Noizean behin
- D Nahiko maiz
- E Oso maiz
- F Beti

32. Saiatzen zara ikasgelako eta eskolako arauak errespetatzen?

- A Inoiz ez
- B Noizbait
- C Noizean behin
- D Nahiko maiz
- E Oso maiz
- F Beti

VII. ERANSKINA

Gurasoentzako galdera-sorta

GURASOENTZAKO GALDERA-SORTA

Ebaluazio diagnostikoa

Lehen Hezkuntza

Ikaslearen datuak

Izen-deiturak:

Ikastetxea:

Kurtoa:

Data:

Hezkuntzako Ikuskapen Zerbitzua

1. Zure semeari edo alabari irakurtzea gustatzen zaio?
 - A Deus ez
 - B Pixka bat
 - C Zertxobait
 - D Nahiko
 - E Asko

2. Zure semearentzako edo alabarentzako irakurtzea garrantzitsua da?
 - A Deus ez
 - B Pixka bat
 - C Zertxobait
 - D Nahiko
 - E Asko

3. Zergatik irakurtzen du zure semeak edo alabak?
 - A Gustatzen zaiolako, batez ere
 - B Agintzen diotelako, batez ere
 - C Agintzen diotelako, baina, hala ere, gustukoa du

4. Zure ustez, zure semeak edo alabak nola irakurtzen du?
 - A Oso gaizki
 - B Nahiko gaizki
 - C Erdipurdi
 - D Ongi
 - E Oso ongi

5. Etxean irakurtzen du?
 - A Inoiz ez
 - B Astean behin irakurtzen du
 - C Astean bi egunez irakurtzen du
 - D Astean hiruzpalau egunez irakurtzen du
 - E Egunero irakurtzen du

6. Eskolako lanak etxean egin behar dituenean, hiztegia eta kontsulta-liburuak erabiltzen ditu?
 - A Inoiz ez
 - B Noizbait
 - C Noizean behin
 - D Nahiko maiz
 - E Oso maiz
 - F Beti

7. Badaki Internetetik informazioa ateratzen?

- A Ez
- B Gutxitan
- C Zenbaitetan
- D Nahiko maiz
- E Gehienetan
- F Bai

8. Zure semeak edo alabak ordenagailua erabiltzen duenean, kontrolatzen duzu zer eduki aurkitzen duen edo zer harreman egiten duen Interneten?

- A Inoiz ez
- B Noizbait
- C Noizean behin
- D Nahiko maiz
- E Oso maiz
- F Beti

9. Zenbat denbora erabiltzen du egunero jarduera hauek egiteko?

	Inoiz ez	Ordu erdi	Ordu bat	Bi ordu	Hiru ordu
Telebista ikusten	☐	☐	☐	☐	☐
Bideojokoekin edo ordenagailuarekin jolasten	☐	☐	☐	☐	☐
Jostailuekin nire kasa jolasten	☐	☐	☐	☐	☐
Beste haur batzuekin jolasten	☐	☐	☐	☐	☐
Irakurtzen	☐	☐	☐	☐	☐
Eskolako etxeko lanak egiten	☐	☐	☐	☐	☐
Deus egin gabe egoten	☐	☐	☐	☐	☐

10. Ikus dezakezunaren arabera, gustatzen zaio ikasgelan ikastea eta lan egitea?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

11. Agintzen dizkieten etxeko lanak egiten ditu?

- A Inoiz ez edo ia inoiz ez
- B Batzuetan egitea ahaztu egiten zaio
- C Beti egiten ditu

12. Zure ustez, saiatzen da ulertzen eta ikasten?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

13. Zure ustez, ahalegintzen da bere gauzekin ordenatua izaten?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

14. Eskolako materiala zaintzen du?

- A Deus ez
- B Pixka bat
- C Zertxobait
- D Nahiko
- E Asko

15. Etxeko lanak egiteko edo ikasteko laguntzarik eskatzen du etxean?

- A Ez
- B Batzuetan
- C Ia beti
- D Beti

16. Gustura dago eskolan?

- A Gaizki dago, oro har
- B Gaizki dago, batzuetan
- C Ongi dago, oro har
- D Beti ongi dago

Ez badago ongi, azaldu zergatik ez dagoen ongi eskolan:

.....

.....

.....

.....

17. Esan dizue arazorik izan ote duen ikaskideren batekin?

- A Inoiz ez
- B Noizbait
- C Noizean behin
- D Nahiko maiz
- E Oso maiz
- F Beti

18. Noizbait izan du arazoren bat ikasgelako eta eskolako arauekin?

- A Inoiz ez
- B Noizbait
- C Noizean behin
- D Nahiko maiz
- E Oso maiz
- F Beti

VIII. ERANSKINA

Tutorearentzako behaketa-eskala

Oinarrizko gaitasunen behaketa-eskala

Ikaslea:

Ikasgela:

		1	2	3	4	5
IRAKURKETA ETA IKASKUNTZA	Irakurtzeko zaletasuna					
	Irakurtzeko aztura					
	Irakurtzea ikasteko					
ESKOLAKO LANAK EGITEKO AZTURAK	Ikasteko zaletasuna					
	Denbora aprobetxatzea					
	Ikasgelako lana					
	Lanak etxean egitea					
	Ahalegina eta irimotasuna					
MATERIALAREN ORDENA ETA ZAINKETA	Bere gauzak eta ikasgelakoak ordenan eta garbi izatea					
	Norberaren materiala eta ikasgelakoa zaintzea					
	Beharrezkoak ez diren hotsak saihesten ditu eta apal hitz egiten du					
AUTONOMIA ETA TALDE-LANA	Ikasteko autonomia					
	Ikasgelan parte hartzea					
	Talde lana					
ELKARBIZITZA	Bere ikaskideak errespetatzen ditu					
	Ikaskideek errespetatzen dute					
	Irakasleak eta helduak errespetatu eta kontuan hartzen ditu					
	Ikasgelako eta eskolako arauak errespetatzen ditu					

Oharra

- (1) Alderdi hau ez da inoiz ere edo ia inoiz gertatzen ikaslearen jarreran
- (2) Alderdi hau noizbait gertatu ohi da, bai ez da sistematikoa, unekoa baizik
- (3) Alderdi hau zenbait egoeratan gertatzen da eta beste batzuetan ez
- (4) Alderdi hau maiz gertatzen da
- (5) Alderdi hau beti edo ia beti gertatzen da

IX. ERANSKINA

Informazioa laburbiltzeko plantillaren eredu orientagarria

Informazioa laburbiltzeko plantillaren eredu orientagarria

Ikaslea:

Ikasgela:

		Ikaslearendako galdera-sorta	Gurasoendako galdera-sorta	Irakaslearen behaketa- eskala	Informazio osoaren laburpena
IRAKURKETA ETA IKASKUNTZA	Irakurtzeko zaletasuna				
	Irakurtzeko aztura				
	Hiztegia eta kontsultako liburuak erabiltzea				
	Irakurtzea ikasteko				
ESKOLAKO LANAK EGITEKO AZTURAK	Ikasteko zaletasuna				
	Denbora aprobetxatzea				
	Ikasgelako lana				
	Lanak etxean egitea				
	Ahalegina eta irmotasuna				
MATERIALAREN ORDENA ETA ZAINKETA	Bere gauzak eta ikasgelakoak ordenan eta garbi izatea				
	Norberaren materiala eta ikasgelakoa zaintzea				
	Beharrezkoak ez diren hotsak saihesten ditu eta apal hitz egiten du				
AUTONOMIA ETA TALDE LANA	Ikasteko autonomia				
	Ikasgelan parte hartzea				
	Lana taldean egitea				
ELKARBIZITZA	Bere ikaskideak errespetatzen ditu				
	Ikaskideek errespetatzen dute				
	Irakasleak eta helduak errespetatu eta kontuan hartzen ditu				
	Ikasgelako eta eskolako arauak errespetatzen ditu				

Oharra

- (1) Alderdi hau ez da inoiz ere edo ia inoiz gertatzen ikaslearen jarreran
- (2) Alderdi hau noizbait gertatu ohi da, bai ez da sistematikoa, unekoa baizik
- (3) Alderdi hau zenbait egoeratan gertatzen da eta beste batzuetan ez
- (4) Alderdi hau maiz gertatzen da
- (5) Alderdi hau beti edo ia beti gertatzen da

Hezkuntza Ikuskaritzako Koadernoak
Sistemaren ebaluazioa

